

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Vývojové trendy trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů
České republiky**

**Trends of crimes committed by members of security services of the
Czech Republic**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana Obyvatel
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: mjr. JUDr. Jaromír Badin

Martin Polák

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Martin Polák**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Vývojové trendy trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů České republiky**
Téma anglicky: Trends of Crimes Committed by Members of Security Services of the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce bude analýza vývoje trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů ČR, zaměřená na bezpečnostní sbory podléhající kompetenci Generální inspekce bezpečnostních sborů. V teoretické části bude popsáno současné postavení bezpečnostních sborů v bezpečnostním systému České republiky a aktuální stav trestné činnosti páchané příslušníky vybraných bezpečnostních sborů. V praktické části bude provedena komparace trestné činnosti páchané příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů. Formou analýzy, s využitím statistických metod a kazuistiky, budou zkoumány vývojové trendy trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů, s cílem pojmenovat shodné faktory podílející se na příčinách páchaní trestné činnosti příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů.

Seznam odborné literatury:

- [1] SALVET, Leo, Kriminalita policistů České republiky, ed. 1, Praha: Linde, 2011, ISBN 978-80-7201-849-9
- [2] MATES, Pavel, ŠKODA, Jindřich, VAVERA, František, Veřejné sbory, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2001, ISBN 978-80-7357-572-4
- [3] MAREŠOVÁ, Alena, KOTULAN, Petr, Kriminologické aspekty trestné činnosti policistů: (analytická studie), Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, ISBN 80-86008-97-5

Vedoucí: mjr. JUDr. Jaromír Badin

Zadání platné do: 20.08.2019

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 10.01.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Vývojové trendy trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů České republiky vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 18.05.2018

.....
podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce panu majorovi JUDr. Jaromíru Badinovi za cenné rady a připomínky a také všem, kteří byli ochotni poskytnout mi podporu při zpracování práce.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou páchaní trestné činnosti příslušníky bezpečnostních sborů České republiky, kteří jsou vymezeny zákonem č. 361/2003 Sb., o příslušnících bezpečnostních sborů. Tento zkoumaný vzorek je zúžen na problematiku sborů spadajících do jurisdikce Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Metodika výzkumné části je provedena formou analýzy, s využitím statistických metod, která dokládají a porovnávají získaná vstupní data. Dále je použita kazuistika k demonstrování reálných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků. V neposlední řadě jsou komparovány vývojové trendy trestné činnosti příslušníků jednotlivých bezpečnostních sborů.

V práci je podrobně zdokumentována trestná činnost páchaná jednotlivými příslušníky bezpečnostních sborů, vztažená k vlastnostem a charakteru pachatele a konkrétnímu trestnému činu. Proto je na základě zjištěných informací stanoven typický pachatel – příslušník jednotlivého bezpečnostního sboru.

Klíčová slova

Generální inspekce bezpečnostních sborů; Policie ČR; Celní správa ČR; Vězeňská služba ČR; trestný čin

Abstract

This diploma thesis analyses criminal activities committed by members of the security forces of the Czech Republic, as defined by Act No. 361/2003 Coll., on Members of Security Forces. Specifically, the thesis focuses on the forces that fall within the jurisdiction of the General Inspection of Security Forces.

In terms of methodology the research part employs analysis techniques, using statistical methods that verify and compare the input data obtained. In addition, the thesis contains case studies to demonstrate the actual crimes most frequently committed by members of the security forces. Last but not least, the thesis compares trends and developments in criminal activities committed by members of the individual security forces.

The thesis documents in detail the criminal activities committed by the individual members of security forces, in relation to the character traits and personality of the perpetrator and to the specific crime. Based on the established information the thesis describes a typical perpetrator – member of a specific security force.

Key words

General Inspection of Security Forces; the Police of the Czech Republic; the Customs Administration of the Czech Republic; Prison Service of the Czech Republic; crime

Obsah

1.	Úvod.....	10
2.	Současný stav	12
1.1	Bezpečnostní systém ČR.....	12
1.1.1	Orgány moci zákonodárné	13
1.1.2	Orgány moci výkonné	13
1.1.3	Ozbrojené síly	14
1.1.4	Havarijní služby	14
1.1.5	Zpravodajské služby.....	15
1.1.6	Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby	15
1.2	Bezpečnostní sbory.....	17
1.2.1	Hasičský záchranný sbor	17
1.2.2	Bezpečnostní informační služba	18
1.2.3	Úřad pro zahraniční styky a informace	18
1.2.4	Policie ČR	19
1.2.5	Vězeňská služba ČR.....	21
1.2.6	Celní správa ČR.....	22
1.2.7	Generální inspekce bezpečnostních sborů	23
3.	Cíle práce a hypotézy	28
1.3	Cíl práce	28
1.4	Hypotéza 1.....	29
1.5	Hypotéza 2.....	30
1.6	Hypotéza 3.....	31
4.	Metodika.....	32

5.	Výsledky	33
1.7	Právní vymezení trestného činu	33
1.8	Vývoj trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS.....	35
1.9	Vývoj trestné činnosti příslušníků Policie ČR	37
1.9.1	Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle pohlaví.....	41
1.9.2	Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle kraje.....	42
1.9.3	Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle věku při páčání trestné činnosti.....	44
1.9.4	Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle délky služebního poměru	45
1.9.5	Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle služební hodnosti.....	47
1.9.6	Přehled trestných činů příslušníků Policie ČR	48
1.9.7	Profil pachatele	50
1.10	Vývoj trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby ČR.....	50
1.10.1	Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle pohlaví	52
1.10.2	Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle kraje	53
1.10.3	Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle věku při páčání trestné činnosti	54
1.10.4	Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle délky služebního poměru	55
1.10.5	Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle služební hodnosti.....	56
1.10.6	Přehled trestných činů	57
1.10.7	Profil pachatele.....	59

1.11	Vývoj trestné činnosti příslušníků Celní správy ČR.....	59
1.11.1	Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle pohlaví	61
1.11.2	Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle kraje	62
1.11.3	Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle věku při páčání trestné činnosti	63
1.11.4	Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle délky služebního poměru.....	64
1.11.5	Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle služební hodnosti	65
1.11.6	Přehled trestných činů	66
1.11.7	Profil pachatele.....	67
1.12	Vývoj trestné činnosti příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů.....	68
1.13	Případová studie	68
6.	diskuze	74
7.	závěr	82
8.	Přílohy.....	83
9.	Seznam použitých zkratek.....	88
10.	Citovaná literatura	89
11.	Seznam použitých právních norem	92
12.	Seznam použitých obrázků	93
13.	Seznam použitých grafů	94
14.	Seznamu použitých tabulek	96

1. ÚVOD

Úkolem každého státu je zajistit bezpečnost obyvatel a svrchovanost území. Proto dle místních zvyků, prostředí, kultury a druhu ohrožení vytváří bezpečnostní systém, který se zabývá ochranou před vnějším i vnitřním ohrožením jak z naturogenního, tak antropogenního hlediska. Ani Česká republika (dále jen ČR) není výjimkou. Pro zabezpečení svého území má vytvořený svůj Bezpečnostní systém ČR, kde jsou pevně zakotveny úkoly a postavení jednotlivých složek systému.

Každý takovýto systém se skládá z občanů, kteří jsou součástí daného společenství. Ve vyspělých zemích bývá zvykem, a ČR není výjimkou, že jsou na tyto občany kladeny určité nadstandardní požadavky ve smyslu morální, fyzické a psychické vyspělosti. I tak ale pořád můžeme říci, že jsou to lidé z dané společnosti, a tedy jsou určitým pozitivním, ale i negativním obrazem této společnosti.

V každém společenství je různými způsoby vynucováno dodržování místních pravidel a zvyků. V této práci se budeme zabývat nedodržováním zákonů, zejména však páčáním trestné činnosti (dále bude vysvětleno) určitou skupinou osob, podílejících se na zajišťování bezpečnosti ČR, tedy příslušníky bezpečnostních sborů ČR, kteří vykonávají svou službu dle zákona číslo 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Tato zkoumaná skupina bude zúžena na ty sbory, které spadají do kompetence Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen GIBS), zřízené dle zákona číslo 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a změně souvisejících zákonů.

V teoretické části práce bude popsán Bezpečnostní systém ČR, jeho hlavní složky, výše zmíněné bezpečnostní sbory, jejich postavení, úkoly a právní vymezení.

V praktické části se pokusím formou analýzy a komparace porovnat jednotlivé vybrané bezpečnostní sbory a najít průniky páchané trestné činnosti, které by vypovídaly o vývoji trestné činnosti páchané příslušníky. V této části práce budou představeny formou kazuistiky skutečné typické příklady páchané trestné činnosti příslušníky jednotlivých sborů.

2. SOUČASNÝ STAV

1.1 Bezpečnostní systém ČR

Dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky je základní povinností státu zajistit svrchovanost a územní celistvost ČR, ochranu jejich demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot. Bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.

K zajištění svých bezpečnostních zájmů ČR vytváří a rozvíjí komplexní hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojením roviny politické (vnitřní a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální. Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je bezpečnostní systém ČR potřeba vnímat jako otevřený systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě. (1 str. 28)

Obr. č. 1 schéma bezpečnostního systému ČR (2 str. 26)

1.1.1 Orgány moci zákonodárné

Zákonodárná moc v České republice náleží Parlamentu, který je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Členové obou komor jsou voleni. Právo volit má každý občan ČR, který dovršil věku 18 let.

Hlavním úkolem Parlamentu je legislativní činnost, tedy proces přijímání zákonů.

1.1.2 Orgány moci výkonné

Prezident České republiky

Dle ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, je Prezident hlavou státu a je vrchním velitelem ozbrojených sil. Mimo jiné má právo jmenovat a povyšovat generály, účastnit se Bezpečnostní rady státu, stejně tak od ní a jejích členů vyžadovat zprávy a projednávat otázky, které spadají do její působnosti.

Vláda České republiky

Vláda je vrcholným orgánem moci výkonné, tedy složky, která zastává hlavní státní exekutivu. Je zodpovědná a uskutečňuje bezpečnostní politiku státu.

Pro oblast bezpečnosti vláda zřizuje:

- Bezpečnostní radu státu (dále jen BRS);
- Ústřední krizový štáb (dále jen ÚKŠ).

Bezpečnostní rada státu je dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR stálým pracovním orgánem vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti ČR.

Tvoří ji předseda vlády a další členové vlády dle rozhodnutí vlády. Jejím úkolem je připravovat vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR.

Na podporu své činnosti BRS zřizuje:

- Výbor pro civilní nouzové plánování
- Výbor pro obranné plánování
- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky
- Výbor pro zpravodajskou činnost

Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády ČR k řešení krizových situací. Je aktivován v době přímé hrozby nebo při vyhlášení krizových stavů. Tento orgán předkládá návrhy na řešení nastalé situace BRS nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo vládě ČR. (2 str. 28)

1.1.3 Ozbrojené síly

Hlavním úkolem ozbrojených sil je připravovat se na obranu ČR a bránit ji před vnějším napadením. Příslušníkem ozbrojených sil je jen voják v činné službě.

Ozbrojené síly se dělí na:

- Armádu ČR;
- Vojenskou kancelář prezidenta republiky;
- Hradní stáž.

1.1.4 Havarijní služby

Jsou takové služby, jež svou odborností a vybavením jsou často jako jediní schopní pomoci při mimořádné události, převážně technického problému.

Jedná se například o speciální odtahové služby, havarijní služby v oblasti energetiky nebo plynárenství.

1.1.5 Zpravodajské služby

Zpravodajské služby jsou zřízeny pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnosti a obrany ČR.

Činnost zpravodajských služeb upravuje zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách. V České republice působí tyto zpravodajské služby:

- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace
- Vojenské zpravodajství

1.1.6 Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby

Ústřední státní orgány jsou ministerstva a další zákonem stanovené orgány státní správy. Ministerstva řídí a kontroluje vláda prostřednictvím ministrů příslušných úřadů. V mezích kompetencí jim svěřeným zákonem zpracovávají koncepce rozvoje daných odvětví a navrhují řešení a opatření v dané problematice Vládě ČR. Z hlediska zákona číslo 240/2000 Sb., o krizovém řízení, mimo jiné zajišťují připravenost na řešení krizových situací v jejich působnosti. K tomu zřizují pracoviště krizového řízení a krizový štáb.

Orgány územně samosprávných celků, právnické osoby a fyzické osoby jsou hlavními územními prvky bezpečnostního systému.

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územně samosprávnými obvody. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje. Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit s ním.

Obec k zajištění veřejného pořádku na území obce může dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii vyhláškou města zřídit obecní nebo městskou policii. Obecní policie z hlediska zabezpečení místních záležitostí mají nezastupitelnou roli v celém bezpečnostním systému ČR.

Z hlediska bezpečnosti je na úrovni obce, dle právní úpravy hlavně v obci s rozšířenou působností (dále jen ORP) zřizována:

- Bezpečnostní rada ORP
- Krizový štáb ORP
- Povodňová komise ORP

Z hlediska bezpečnosti je na úrovni kraje zřizována:

- Zdravotnická záchranná služba
- Bezpečnostní rada kraje
- Krizový štáb kraje
- Povodňová komise kraje

Úkolem právnických a fyzických osob je z hlediska bezpečnosti, hlavně v době vyhlášených krizových stavů doplňovat potřeby státu na úrovni dodávky materiálu, výrobků a služeb, stejně tak poskytnout fyzickou a pracovní výpomoc.

1.2 Bezpečnostní sbory

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen "příslušník"), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby (dále jen "služební vztahy"). Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

1.2.1 Hasičský záchranný sbor

Hasičský záchranný sbor tvoří generální ředitelství, které je součástí Ministerstva vnitra ČR, dále 14 hasičských záchranných sborů krajů, Záchranný útvar v Hlučíně a vzdělávací a další technická a účelová zařízení.

Službu u HZS kraje vykonávají příslušníci na základě zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

„Hasičský záchranný sbor patří mezi veřejné sbory, jejichž úkolem je především chránit bezpečnost a fungování státu, vnitřní bezpečnost a pořádek, bezpečnost osob, majetek a životní jistoty, klid. Tyto sbory mají veřejnoprávní charakter, jsou zřízeny zákonem či na základě zákona, jejich činnost je regulována předpisy veřejného práva, jejich zřizovatelem je stát nebo obec. Působnost HZS je vymezena v zákoně č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru, ve znění pozdějších předpisů, jako ochrana životů, zdraví a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech. Upřesnění jeho funkcí je uvedeno v dalších zákonech (viz výše) a zejména pak v zákoně č. 133/1985 Sb., o Požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.“ (3)

1.2.2 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba je zpravodajská instituce českého státu, která působí uvnitř jeho území. Službu řídí a kontroluje vláda ČR a její fungování upravuje zákon o Bezpečnostní informační službě (č. 154/1994 Sb.). Služba je bezpečnostním sborem, její příslušníci jsou ve služebním poměru, mají služební hodnosti a hodnostní označení a jsou oprávněni držet a nosit služební zbraň. Použití zbraň mohou ale pouze v případech nutné obrany a krajní nouze, stejně jako kterýkoliv občan.

Oblasti, kterými se BIS zabývá, vymezuje zákon o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.). Zjištěné informace BIS předává prezidentu republiky, vládě (předsedovi vlády a jednotlivým ministrům), státním a policejním orgánům. Jako instituce je přísně apolitická, nemá represivní pravomoc – nemůže zadržet, zatýkat ani vyslýchat. Při své činnosti důsledně dbá lidských práv a svobod, a je-li nucena je narušit, děje se tak vždy podle zákonem stanovených pravidel. (4)

1.2.3 Úřad pro zahraniční styky a informace

Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI) je zpravodajskou službou České republiky, jejímž prvořadým cílem, snahou a posláním je zabezpečovat pro ústavní činitele a orgány státní správy České republiky včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.

Smyslem práce je chránit Českou republiku proti hrozbám, kterými jsou mezinárodní terorismus, proliferační zbraní hromadného ničení a jejich komponent, ekonomická zločinnost, různé formy politického extremismu a podobně.

Náplní práce je získávat a vyhodnocovat zpravodajské informace, které nejsou dostupné prostřednictvím standardních prostředků a aktivit (například diplomacie) a které splňují následující kritéria:

- jejich původ je v zahraničí (byť mohou být získány z území České republiky);
- mají vztah k problematice, jejímž sledováním byl úřad pověřen vedením státu;
- jsou určenému odběrateli neznámé a byly zpravidla získány využitím zpravodajských prostředků.

Ústřední snahou je, aby získané informace byly relevantní, objektivní a včasné.

Působnost služby je upravena zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů a právními předpisy České republiky, mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, usneseními vlády, zvláštními řídicími akty ministra vnitra a vnitřními předpisy. Zaměstnanci úřadu se řídí rovněž etickým kodexem.

Podle § 51 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, samostatnou organizační složkou státu.

Vnitřní organizaci a činnost úřadu upravuje statut, který schvaluje vláda České republiky. Rozpočet je součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. (5)

1.2.4 Policie ČR

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Současná právní norma je zákon číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti

svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. Policie České republiky je podřízena ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky. (6 str. 3)

V novodobé historii Policie ČR, tedy po změnách, které přinesl rok 1989 je několik milníků. Jako jeden z hlavních je považován zánik Sboru národní bezpečnosti, který byl v té době považován za složku pouze represivní a úzce spjatou s tehdejší vládou jedné strany. Proto rozhodnutím České národní rady o přijetí zákona č. 334/1991 Sb. o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie bylo rozhodnuto byl tehdejší Sbor národní bezpečnosti rozpuštěn, tedy de facto transformován v novou složku, tedy Federální policii, která byla funkční až do konce roku 1992, tedy do konce federálního uspořádání České a Slovenské republiky. (7 str. 22)

V návaznosti na přijetí nového zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, který svěřil obcím pravomoci zabezpečení veřejného pořádku na místní úrovni, vznikl z usnesení České národní rady zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Tímto zákonem bylo vyhověno hlavně připomínkám obcí, které chtěly více převzít odpovědnost za bezpečnost ve svém katastru. (8 str. 100)

Pro fungování policie byl v té době neméně důležitý zákon č. 186/1992 Sb., o Služebním poměru příslušníků Policie České republiky, do kterého byli postupně implementovány úpravy služby dalších bezpečnostních a záchranných sborů, což vedlo k vytvoření nové právní úpravy, a to zákona č. 361/2003 Sb. o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který je ve znění pozdějších změn platný dodnes.

Výše zmíněná úprava zákona č. 334/1991 Sb., o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie nebyla skutečně novým zákonem, ale spíše z velké části úprava převzetí původního zákona o Sboru národní bezpečnosti, což dokazuje velké množství legislativních změn a úprav dle aktuálních potřeb a vývoje jak společnosti, tak policie. Po více jak patnácti letech se tedy Policie dočkala a v platnost vešel zcela nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který reflektoval dosavadní vývoj společnosti a potřeby Policie. Po nabití účinnosti dnem 1. ledna 2009 začala policie pracovat v nových reformovaných podmínkách a naplňuje tak Reformu v praxi, což je dlouhodobý proces, který bude trvat několik let. (9 str. 7)

Pro vymezení funkcí policie je určující pojetí policejní práce jako služby veřejnosti. Tímto je vyjádřena i ústavní zásada, že státní, resp. veřejná moc, slouží občanům (čl. 2 odst. 3 Ústavy). Poslání Policie ČR tedy není především mocensky zasáhnout, když dojde k poruchám, ale předcházet jim, tak aby pokud možno nenastaly. Tím je naplňováno její poslání jakožto služby veřejnosti v první řadě. Avšak i v případech, kde funguje jako mocenský činitel, slouží veřejnosti, protože ji chrání před důsledky porušení povinnosti ze strany některých členů společnosti. (3 str. 37)

1.2.5 Vězeňská služba ČR

Posláním Vězeňské služby ČR je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a bezpečnost a pořádek v soudních budovách. Vězeňská služba spravuje a střeží věznice a detenční ústavy. Dále střeží, předvádí a eskortuje vězněné osoby. K dalším úkolům patří výzkum v oboru penologie, jehož výsledky aplikuje v praxi.

Vězni jsou rozmístěni ve 35 věznicích, kde se o ně stará více než jedenáct tisíc zaměstnanců. Každá věznice má svého ředitele, centrálně správu zajišťuje generální ředitelství, které spadá pod ministerstvo spravedlnosti. V ČR jsou od října 2017 dva

typy věznic: s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. V ostraze je vytvořen systém tří oddělení diferencovaných podle stupně zabezpečení: oddělení s nízkým, středním a vysokým stupněm zabezpečení.

Stupeň zabezpečení je určen na základě vyhodnocení míry vnějších a vnitřních rizik. Vnější riziko vyjadřuje míru nebezpečnosti odsouzeného pro společnost, zejména s ohledem na trestnou činnost, za kterou mu byl uložen trest, délku trestu a formu zavinění a s přihlédnutím k tomu, zda již byl ve výkonu trestu. Vnitřní riziko vyjadřuje míru rizika ohrožení bezpečnosti během výkonu trestu s ohledem na individuální charakteristiku odsouzeného, v níž se zohledňují zejména povaha jeho trestné činnosti, nevykonaná ochranná opatření, průběh předchozích výkonů trestu a hrozba útěku.

V jedné věznici mohou být zřízena oddělení různých typů, pokud tím není ohrožen účel trestu. Vězeňská služba jako součást trestní justice respektuje právní řád České republiky, Listinu základních práv a svobod a Doporučení Rady Evropy.

(10)

1.2.6 Celní správa ČR

Česká celní správa, stejně jako celní správy ostatních států, má dva základní úkoly, kterými jsou ochrana a regulace domácího trhu formou výběru cla z dováženého zboží a dohled nad tím, aby toto zboží neohrožovalo životy nebo zdraví lidí, zvířat či rostlin. Vývoj ekonomické situace, včetně zahájení příprav na členství v EU, naléhavě vyžadoval, aby celní správa při plnění svých úkolů co nejvíce usnadňovala legální mezinárodní obchod. Tohoto cíle mohlo být dosaženo jen za pomoci modernizace celní správy, a to jak v oblasti celního řízení, tak i v oblasti technického vybavení, zejména celního informačního systému. Další významnou okolností, která výrazně předurčila současnou podobu české celní

správy, byl vstup České republiky do Evropské unie. Z pohledu celní správy nešlo jen o samotný akt vstupu, ale o dlouholeté období sblížování celní legislativy a celních postupů s evropskými standardy. Navíc došlo v důsledku rozšíření EU ke zrušení pravidelných celních kontrol na pozemních hranicích České republiky, a naopak celní správě přibyly nové úkoly, např. v oblasti společné zemědělské politiky nebo statistiky vnitrounijního obchodu. Současně s těmito změnami došlo také ke snížení počtu zaměstnanců celní správy a k úpravě její organizační struktury.

Významnou změnou, která přinesla české celní správě další nový základní úkol a která měla významný vliv na současnou podobu a strukturu české celní správy, bylo převzetí správy vymezených druhů daní od orgánů finanční správy. Celní orgány spravují od 1. 1. 2004 veškeré spotřební daně, kterými jsou daň z minerálních olejů, z lihu, z piva, z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků. Od 1.1.2008 orgány celní správy spravují také nově vzniklé ekologické daně, kterými jsou daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Od 1.7.2015 také spravují rovněž nově zavedenou spotřební daň ze surového tabáku. Konečně pak jsou celní orgány správcem daně z přidané hodnoty, to však pouze v případech dovozu zboží ze třetích zemí, kdy deklarant není v Česku registrován jako plátce DPH. (11)

1.2.7 Generální inspekce bezpečnostních sborů

Vznik

Inspekce ministra vnitra (dále jen IMV), později Inspekce Policie České republiky byla transformována v nově vzniklý bezpečnostní sbor a z podřízenosti ministerstva vnitra a Policie přešla, přímo pod předsedu Vlády ČR. Touto změnou jí bylo dáno do kompetencí i odhalování trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby, Celní správy a samotné inspekce.

Generální inspekce bezpečnostních sborů byla zřízena od 1. ledna 2012 zákonem č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen GIBS) je samostatným ozbrojeným bezpečnostním sborem, v jejímž čele stojí ředitel inspekce, kterého jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti předseda vlády. Z výkonu své funkce je ředitel inspekce odpovědný předsedovi vlády. Na příslušníky inspekce se vztahuje zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb. Inspekce při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníckými a fyzickými osobami.

GIBS se u příslušníků a zaměstnanců policie zabývá veškerou kriminalitou, kdežto u zaměstnanců celní správy a vězeňské služby pouze trestnými činy spáchanými v souvislosti s plněním pracovních úkolů. U příslušníků a zaměstnanců GIBS vede fázi před zahájením trestního stíhání vnitřní oddělení inspekce. Samotná fáze vyšetřování však spadá do kompetence státního zástupce.

Organizační struktura

V čele GIBS stojí ředitel, jmenovaný na návrh vlády a po projednání ve výboru poslanecké sněmovny jejím předsedou. Ředitel je přímo podřízen a odpovědný předsedovi vlády.

Základními organizačními součástmi Generální inspekce bezpečnostních sborů jsou odbory řízené vedoucími a podřízené řediteli a oddělení řízená vedoucími a podřízená příslušným náměstkům. Specifické postavení v rámci inspekce má interní auditor. Ředitel přímo řídí své náměstky, vedoucího odboru kanceláře ředitele, bezpečnostního ředitele, vedoucího odboru vnitřních záležitostí, hlavního ekonoma a interního auditora.

Náměstkům ředitele jsou podřízena oddělení vykonávající odhalování, prověřování a dokumentaci trestných činů a zjišťování a vyšetřování jejich pachatelů z řad příslušníků a zaměstnanců určených bezpečnostních sborů, oddělení zajišťující specifické úkony trestního řízení a servisní činnosti inspekce v oblasti informačních technologií, speciálních a zvláštních činností. Některá oddělení a jejich odloučená pracoviště jsou dislokována v celé České republice v sídlech samosprávných krajů a je jim svěřena teritoriální působnost.

Hlavní ekonom řídí činnost finančního a plánovacího oddělení a oddělení správy majetku. (12)

Předmět a náplň GIBS

Podle zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů (č. 341/2011 Sb.) je úkolem Generální inspekce bezpečnostních sborů:

Vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je:

- příslušník Policie České republiky
- celník
- příslušník Vězeňské služby České republiky
- příslušník inspekce
- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii České republiky
- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v inspekci.

Vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů, jehož pachatelem je:

- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě ČR

- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

Vyšetřovat trestný čin:

- příslušníka Policie České republiky
- celníka
- příslušníka Vězeňské služby České republiky
- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky.

Vyšetřovat trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s plněním pracovních úkolů:

- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Celní správě ČR
- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

Provádět zkoušku spolehlivosti u:

- příslušníků Policie České republiky
- celníků
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků inspekce
- zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Policii České republiky
- zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Celní správě ČR
- zaměstnance České republiky zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

Sledovat a vyhodnocovat informace o protiprávní činnosti:

- příslušníků Policie České republiky
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků Celní správy České republiky.

Navrhovat opatření pro předcházení protiprávní činnosti:

- příslušníků Policie České republiky
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků Celní správy České republiky.

Vydávat metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

ZKOUŠKA SPOLEHLIVOSTI

Jedná se o navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit v rámci výkonu služby nebo zaměstnání, a se kterou se běžně setkává. Účelem této zkoušky je předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání příslušníků bezpečnostních sborů.

3. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

1.3 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analýza vývoje trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů ČR, zaměřená na bezpečnostní sbory podléhající kompetenci Generální inspekce bezpečnostních sborů. Bude provedena komparace trestné činnosti páchané příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů, s cílem pojmenovat shodné faktory podílející se na příčinách páchání trestné činnosti příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů.

1.4 Hypotéza 1

V hypotéze číslo jedna předpokládám, že vývoj trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů nemá žádné souvislosti s místem služebního působiště ani na ekonomických a sociálních vlivech. Trestná činnost příslušníků je zde zcela náhodná bez jakýkoliv pravidel a podobností.

1.5 Hypotéza 2

Hypotéza číslo dvě počítá s předpokladem, že vývoj trestné činnosti příslušníků kopíruje vývoj trestné činnosti civilního sektoru a nepředpokládá rozdíl mezi jednotlivými bezpečnostními sbory. Tento vývoj bude napodobovat krajské dělení území České republiky a páchaní trestné činnosti příslušníků i civilistů v daném místě a čase.

1.6 Hypotéza 3

Třetí hypotéza počítá s tím, že každý bezpečnostní sbor má svou specifickou páchanou trestnou činnost, která je způsobena specifickou a rozdílnou činností jednotlivých bezpečnostních sborů a do jisté míry kopíruje páchanou trestnou činnost civilistů z daného územního členění na krajské uspořádání České republiky.

4 .   METODIKA

Metodika výzkumné části: diplomová práce bude provedena formou analýzy, s využitím statistických metod, které budou dokládat a porovnávat získaná vstupní data. Dále bude použita kazuistika k demonstrování reálných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků. V neposlední řadě budou komparovány vývojové trendy trestné činnosti příslušníků jednotlivých bezpečnostních sborů.

5. VÝSLEDKY

1.7 Právní vymezení trestného činu

Pramenem trestního práva hmotného je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který stanoví, co je trestným činem, podmínky trestní odpovědnosti a jaký trest nebo ochranné opatření lze za daný trestný čin uložit.

Trestný čin je definován § 13 výše uvedeného zákona a říká, že trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje jako trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

§ 14 dělí trestné činy na přečiny a zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

§ 15 stanoví úmysl tak, že trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel:

- chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo
- věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

§ 16 stanoví nedbalost tak, že trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel:

- věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo
- nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Zvláštní část trestního zákoníku je členěna do 13 hlav, které vymezují oblasti trestné činnosti jako stupnici společenských hodnot. Toto členění je důležité z hlediska orientace v zákoně a výkladu trestního práva.

Zvláštní část trestního zákoníku

- I. Trestné činy proti životu a zdraví
- II. Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
- III. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
- IV. Trestné činy proti rodině a dětem
- V. Trestné činy proti majetku
- VI. Trestné činy hospodářské
- VII. Trestné činy obecně nebezpečné
- VIII. Trestné činy proti životnímu prostředí
- IX. Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
- X. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných
- XI. Trestné činy proti branné povinnosti
- XII. Trestné činy vojenské
- XIII. Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

Pramenem trestního práva procesního je zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), který stanoví postup příslušných orgánů státu (orgány činné v trestním řízení) při zjišťování trestných činů, prokazování jejich spáchání konkrétním osobám, ukládání a výkon trestů a ochranných opatření, upravuje zároveň i práva a povinnosti osoby, proti které se trestní řízení vede, jakož i dalších osob, jichž se toto řízení dotýká.

1.8 Vývoj trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS

Vývojem trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů se tato práce bude zabývat od zlomového roku 2012, kdy svou činnost zahájila GIBS až do doby, s posledními uvolněnými informacemi o trestné činnosti příslušníků z výroční zprávy GIBS za rok 2015. Tyto informace budou rozpracovány pro sbory spadající do jurisdikce GIBS a to tedy: Policií ČR, Vězeňskou službou, Celní správou a samotnou GIBS.

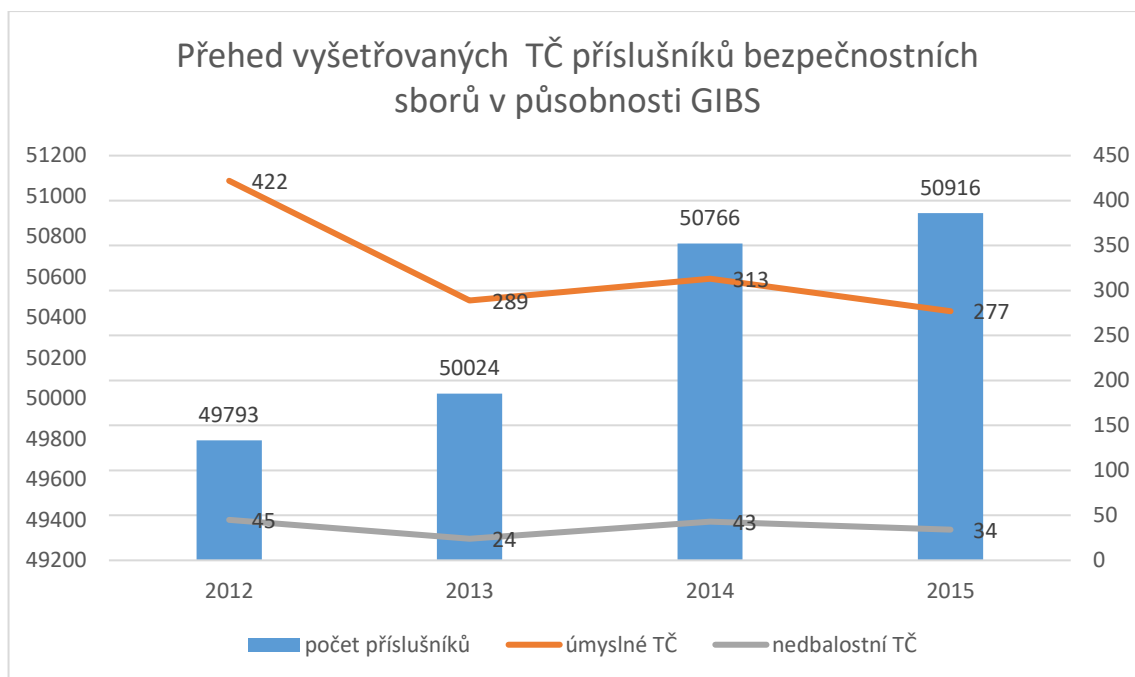
Následné statistické informace pocházejí z interních databází Policie ČR, Celní správy, Vězeňské služby, interních a výročních zpráv GIBS a dalších databází. Takovýto trestný čin se ve statistice objeví na základě podnětů a trestních oznámení učiněných občany na útvech Policie ČR, GIBS nebo státního zastupitelství a dále pomocí operativně pátrací činnosti. Za objasněný se považuje takový čin, u kterého bylo zahájeno trestní stíhání, zkrácené přípravné řízení nebo byla věc odložena pro nepřipustnost či neúčelnost trestního řízení.

V případě, kdy policejní orgán inspekce na základě provedeného prověřování protiprávního jednání osoby dojde k závěru, že byl spáchán trestný čin, je jeho povinností zahájit trestní stíhání, podat návrh na zahájení trestního stíhání nebo

sdělit podezření v rámci zkráceného přípravného řízení (dále jen „trestní stíhání“ či „TS“).

Vedené statistiky dále pracují jen částečně s informací, jak bylo ve věci dále konáno a jaký byl pravomocný rozsudek. V tomto vidí autor nedostatek této práce. Jednotlivé bezpečnostní sbory podrobnou statistikou nedisponují, jelikož není žádnou povinností státního zastupitelství ani soudu o skončených procesech zpětně informovat bezpečnostní sbor.

Následující graf demonstruje vývoj počtu příslušníků sledovaných bezpečnostních sborů a k tomu kopírující počet trestných činů příslušníků rozdělených na trestné činy úmyslné a neúmyslné. Z uvedeného grafu je patrný náhlý pokles trestných činů k roku 2013 a nadále je počet těchto činů přibližně stejný. Proto bude dále analyzován tento jev.

Zdroj: (13; 14; 15; 16)

Graf č. 1 Přehled vyšetřovaných trestných činů příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS

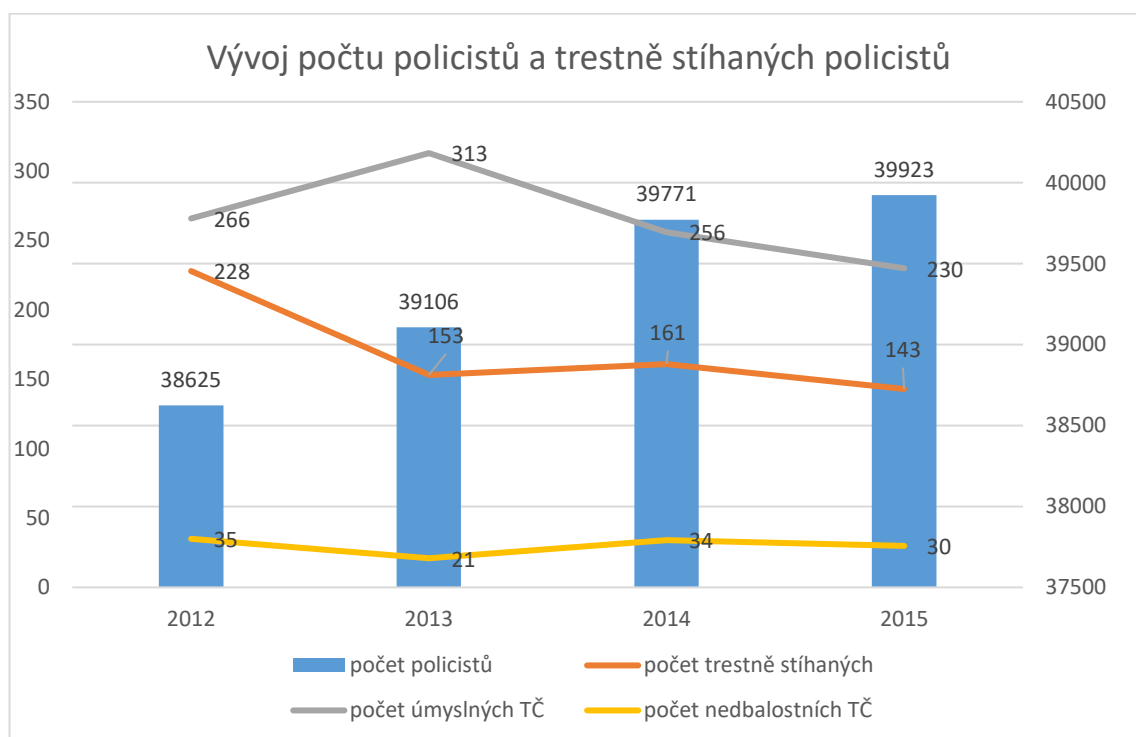
Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a zjištění se v dalším rozboru trestné činnosti budeme zajímat hlavně o trestné činy s úmyslným zaviněním, jelikož drtivá většina všech nedbalostních trestných činů připadá k problematice silničního provozu, tedy o dopravní nehody se zraněním. Tento faktor je shodný pro všechny bezpečnostní sbory a uvedené trestné činy se týkají podle času spáchání do pracovní doby služby tak mimo pracovní dobu služby.

1.9 Vývoj trestné činnosti příslušníků Policie ČR

Odhalování trestné činnosti policistů je velmi obtížné, neboť se jedná o pachatele, kteří jsou zpravidla dobře seznámeni s kriminalisticko – taktickými postupy vedoucími k odhalení delikventa. Proto je jejich trestná činnost sofistikovaná,

mnohem více latentní a konspirativní než s jakou se lze setkat u většiny ostatních pachatelů. Má-li být boj proti této kriminalitě úspěšný, vyžaduje vysoce kvalifikovaný a kreativní přístup ze strany specializovaného státního orgánu. (17 str. 167)

Následující graf demonstruje vývoj počtu příslušníků Policie ČR a jeho kopírování vývojem počtu trestné činnosti příslušníků Policie ČR. Z něho je patrné, že počet stíhaných příslušníků vzhledem k počtu příslušníků má spíše klesající tendenci, kdy v roce 2013 byl náhlý pokles stíhaných policistů, ale zároveň mírný nárůst příslušníků. Následující čísla jsou v podobných počtech. Proto bude zajímavé podívat se na strukturu trestné činnosti a nadále ji porovnat.

Zdroj: (13; 14; 15; 16)

Graf č. 2 Vývoj počtu policistů a trestně stíhaných policistů

Trestné činnosti policistů se dlouhodobě věnuje ThDr. JUDr. Leo Salvet Th.D. který ve svém článku „Korupce v policii“ rozděluje páchaní úmyslné trestné činnosti do pěti větších skupin podle motivace. A to:

1. Sem patří zejména nezákonné aktivity policistů při účelové nepravdivém šetření skutečných i fingovaných dopravních nehod či vloupání do bytů a nebytových prostor za účelem majetkové účasti na neoprávněně vylákaném plnění pojišťovny. „Odměna“ za sepsání protokolu o malé dopravní nehodě nebo o vloupání v rozporu se skutečností je svých charakterem nepřímým úplatkem za tuto „službu“.
2. Do této skupiny patří vyžadování a přijímání různých plnění v souvislosti s prováděním správních úkonů a vydáváním správních rozhodnutí:
  - a) občan má právní nárok na vydání požadovaného rozhodnutí, ale chce např. zkrátit obvyklou čekací dobu nebo získat jinou výhodu,
  - b) vydání požadovaného rozhodnutí občanovi je zákonem ponecháno do určité míry na správním uvážení policisty, který plní úkol správního orgánu,
  - c) občan nemá na vydání požadovaného správního rozhodnutí nárok, takové správní rozhodnutí tedy vydáno být nesmí (společensky zvlášť nebezpečné).
3. Další skupinu tvoří trestné činy v souvislosti s prováděním dozoru nad silničním provozem:
  - a) Policista uloží pokutu v určité výši, občan tuto výši zaplatí, ale policista mu nevydá pokutové bloky a peníze použije pro svoji potřebu. Dané jednání lze stěžít z trestněprávního hlediska považovat *stricto sensu* za úplatkářství.
  - b) Pokud policista hrozí vysokou sankcí a namísto toho „se spokojí“ s nižší částkou, kterou použije pro svoji potřebu. V takovém případě se může

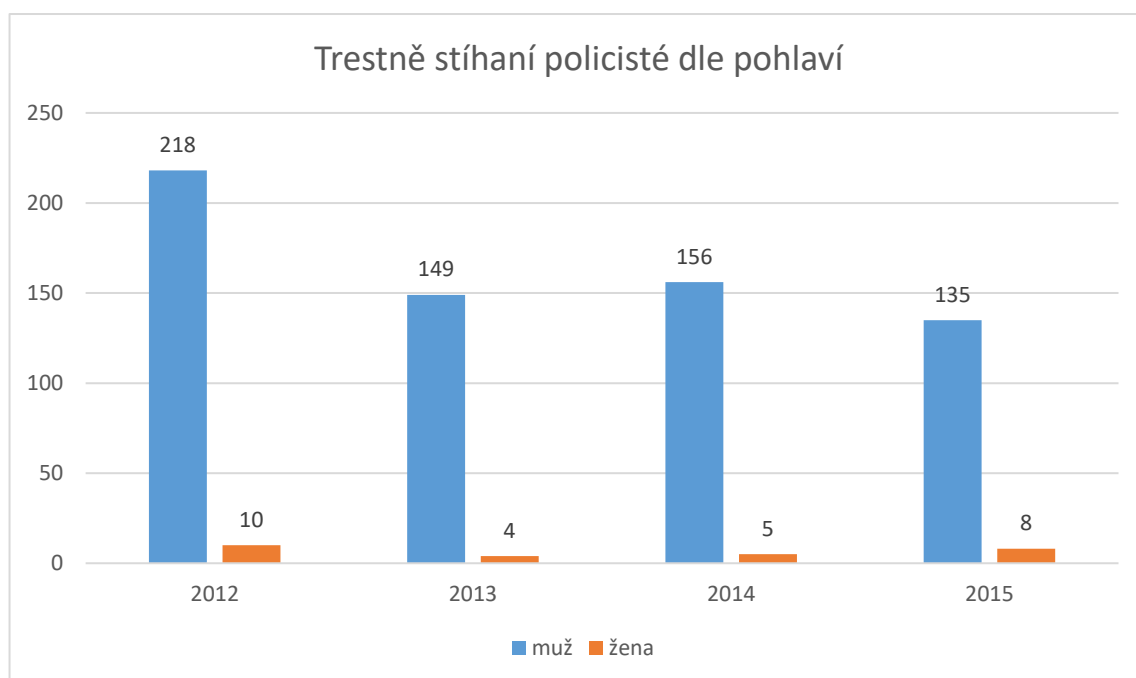
jednat o vyžadování a přijímání úplatku, dokonce by se mohlo jednat i o vydírání.

4. V posledních zhruba pěti letech se značně rozmáhá obchod policistů s informacemi z probíhajícího trestního řízení a z policejních informačních systémů. Jejich tržní i mimotržní hodnota se stále zvyšuje, a to jak pro masové sdělovací prostředky, tak pro osoby, jichž se konkrétní informace týkají. Obchodování policistů s informacemi má značné množství variací, z nichž nejtypičtější jsou tyto:
  - a) Policista poskytuje z různých důvodů bez právního důvodu údaje z policejních informačních systémů o osobách a věcech.
  - b) Policista informuje osobu, která hodlá spáchat trestný čin, o optimálním místě, čase a způsobu jeho spáchání tak, aby bylo minimalizováno nebezpečí jejího odhalení.
  - c) Policista informuje osobu o tom, že jsou proti ní prováděny skrytě úkony trestního řízení a o tom, jak se má chovat, aby odhalení jejího trestného činu bylo ztíženo nebo zmařeno.

5. Snad nejzávažnější a společensky nejodíznější a nejnebezpečnější trestnou činností policistů a současně jen velmi obtížně a zatím spíš nahodile odhalovanou je tzv. kupčení s beztrestností, kterého se mohou dopouštět zejména kriminalisté a vyšetřovatelé. Tato kriminalita má zejména tyto tři formy:
  - a) Policista se dozví o tom, že určitá osoba spáchala trestný čin. Namísto toho, aby zahájil úkony trestního řízení či trestní stíhání, požaduje od pachatele různá plnění. Jedná se o typický případ úplatkářství. V některých případech se policista za účelem vymožení plnění uchyluje i k vydírání.

- b) Policista nařkne některou osobu, která není pachatelem trestného činu, že proti ní zahájí trestní stíhání, a požaduje plnění za to, že tak neučiní. Jedná se o typický případ vydírání.
- c) Za určitý poplatek je účelově vedeno trestní řízení tak, aby „klient“ zůstal beztrestný. Jedná se o typický příklad úplatkářství. (18 str. 1)

1.9.1 Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle pohlaví

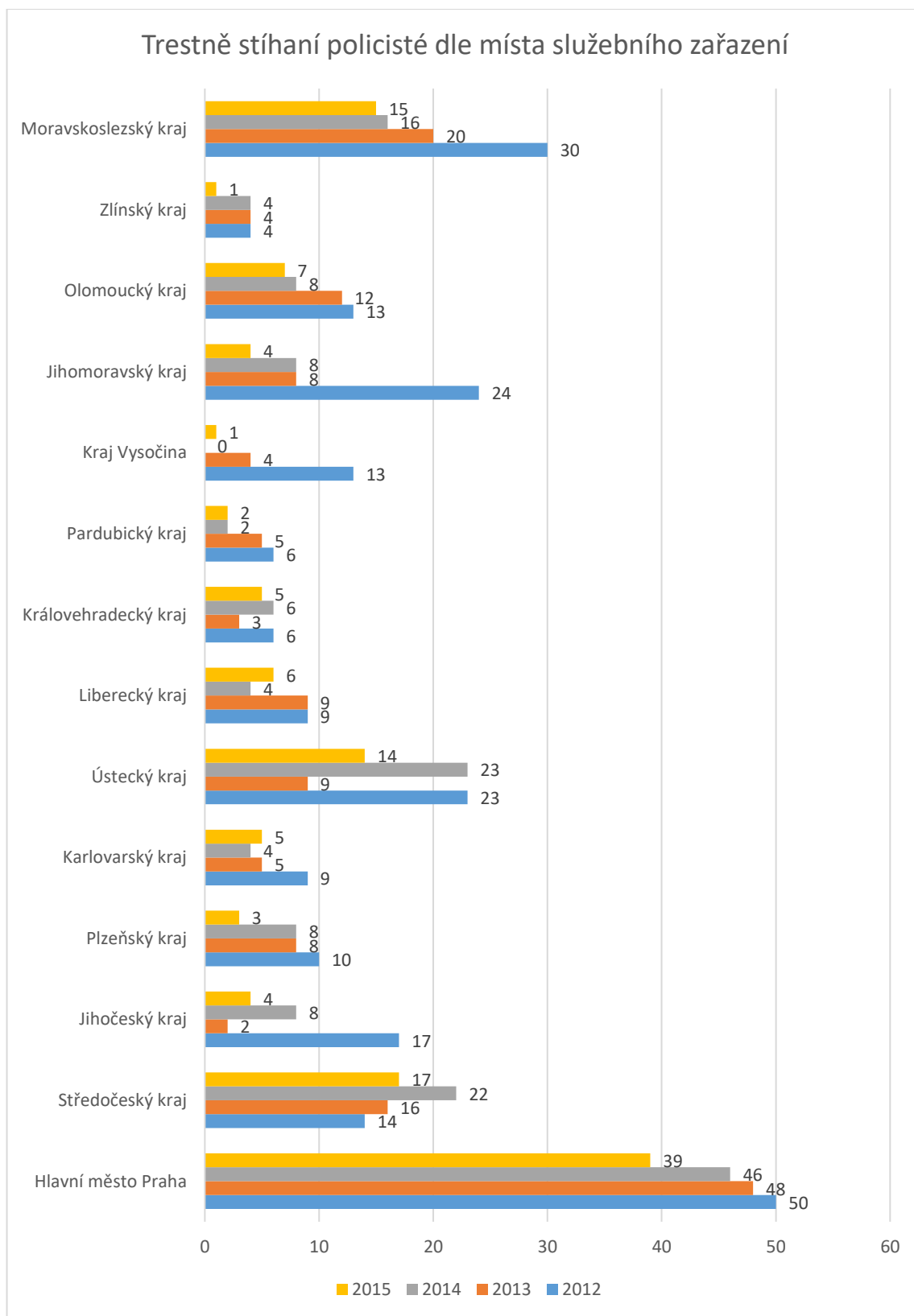
Zdroj (13; 14; 15; 16)

Graf č. 3 Trestně stíhaní policisté dle pohlaví

Z výše uvedeného grafu je naprosto patrná dominance páchané trestné činnosti z hlediska pohlaví příslušníka policie muži, a to po celé sledované období bez výjimky.

1.9.2 Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle kraje

Jedno z dalších rozdělení mapující kriminalitu příslušníků Policie ČR je rozdělení páchaní trestné činnosti dle členění na vyšší územně samosprávné celky, tedy kraje. Toto členění koresponduje se samotným členěním policie na jednotlivá krajská ředitelství.

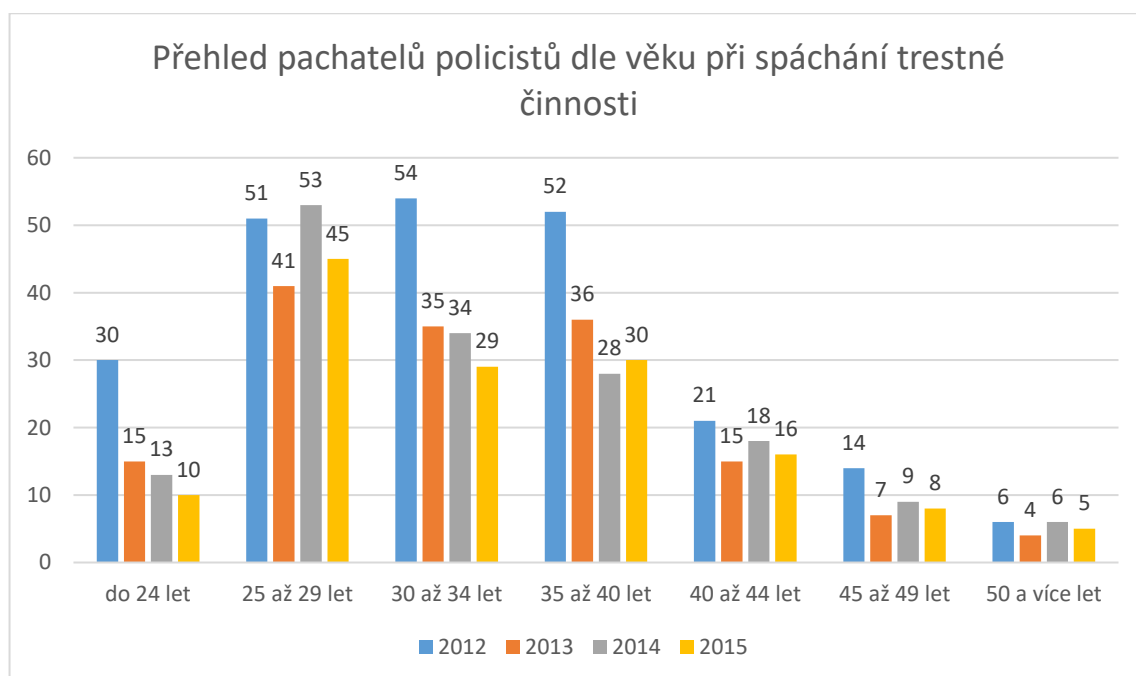

Zdroj (13; 14; 15; 16)

Graf č. 4 Trestně stíhaní policisté dle místa služebního zařazení

Na první pohled je patrné, že nejvíce stíhaných příslušníků policie je v Hlavním městě Praze. Tento jev dle grafu ve sledovaném období nevykazuje žádné větší odchylky a drží si podobnou tendenci vývoje. Ostatní kraje si drží podobnou tendenci vývoje, tedy že počet stíhaných policistů je přibližně stejný.

1.9.3 Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle věku při páčání trestné činnosti

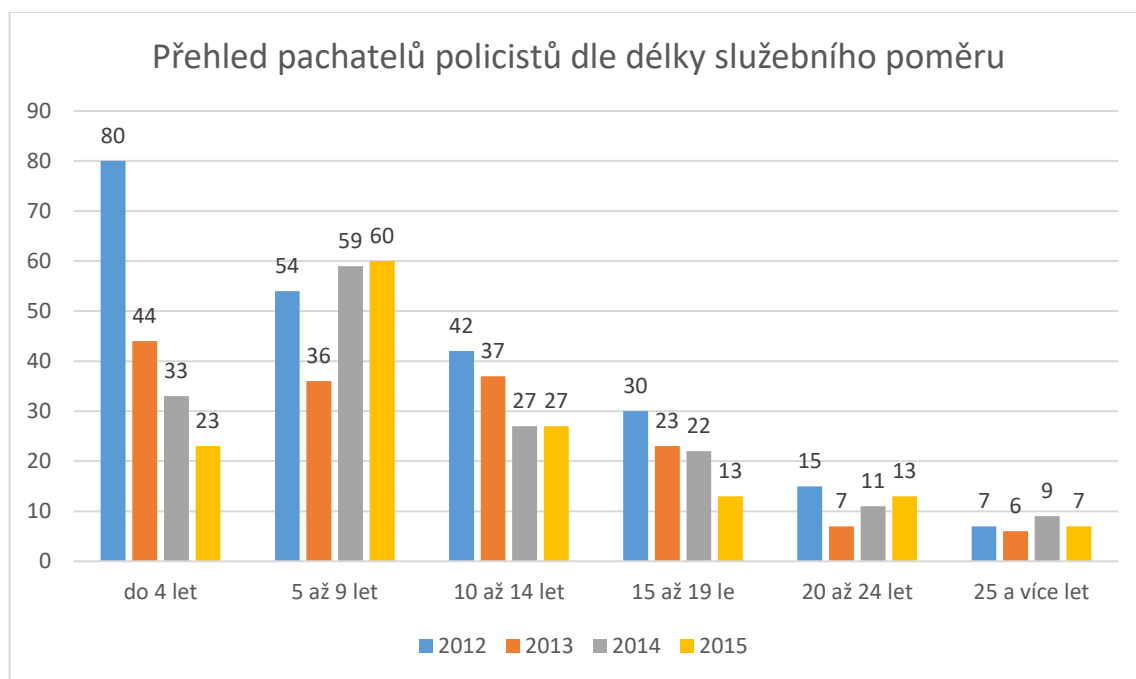
Zdroj (13; 14; 15; 16)

Graf č. 5 Přehled pachatelů policistů dle věku při spáchání trestné činnosti

Z uvedeného grafu je jasně patrné, že z námi sledovaného časového úseku jsou pachatelé trestné činnosti nejčastěji příslušníci ve věkové kategorii 25 až 29 let. I když nejvíce páchané trestné činnosti bylo v roce 2012 ve věkové kategorii 30 až 34

let a to 54 policistů. Z dlouhodobého hlediska je to však zmíněná kategorie 25 až 29 let, kdy počet příslušníků páchajících trestnou činností je 190. Následuje věková kategorie 30 až 34 let s počtem pachatelů 152 a dále kategorie 35 až 40 let se 146 pachateli. Další kategorie, jak je patrné, jsou daleko za výše uvedenými, a tedy jako pachatelé trestné činnosti jsou spíše marginální.

1.9.4 Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle délky služebního poměru

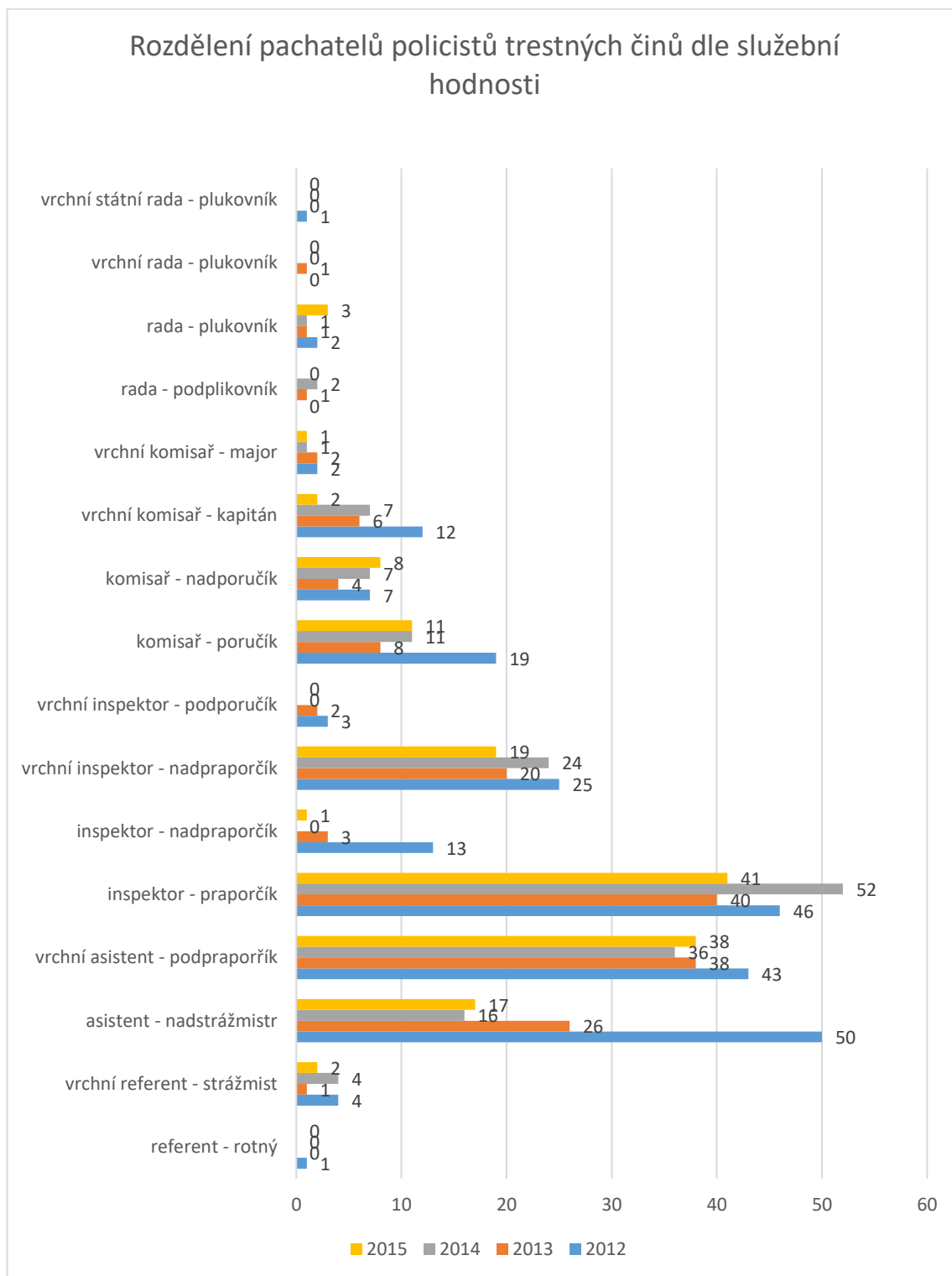
Zdroj (13; 14; 15; 16)

Graf č. 6 Přehled pachatelů policistů dle délky služebního poměru

Tento graf dokládá, že jasně nejtypičtějším pachatelem dle délky služebního poměru je policista sloužící 5 až 9 let, a to s počtem 209 pachatelů za sledované

období. Následuje skupina do 4 let s počtem pachatelů 180, kde je však možné sledovat výrazný pokles pachatelů po celou sledovanou dobu, a to postupně skoro o tři čtvrtiny. Dále je pak kategorie 10 až 14 let se 133 pachateli. Další kategorie co do počtu pachatelů se na páchaní trestné činnosti podílejí s klesající tendencí.

1.9.5 Trestně stíhaní příslušníci Policie ČR dle služební hodnosti

Zdroj (13; 14; 15; 16)

Graf č. 7 Rozdělení pachatelů policistů trestných činů dle služební hodnosti

Z výše uvedeného grafu jasně vyplývá, že drtivou většinu trestné činnosti ve sledovaném období páchají příslušníci zařazení do služební hodnosti inspektor – praporčík s počtem 179 stíhaných příslušníků ve sledovaném období a za nimi v těsném závěsu na druhém místě vrchní asistent – podpraporčík s počtem 155 stíhaných příslušníků. Dále jsou s odstupem vrchní referent – strážmistr následován vrchním inspektorem – nadpraporčíkem. Důstojnické hodnosti jsou zastoupeny až po výše uvedených, a to komisařem – poručíkem s počtem 49 stíhaných příslušníků. s odstupem následovaného vrchním komisařem – kapitánem s počtem 27 stíhanými příslušníky a komisařem – nadporučíkem s 26 případy.

1.9.6 Přehled trestných činů příslušníků Policie ČR

V následující tabulce je uveden přehled vybraných, nejčastěji páchaných trestných činů páchaných policisty ve sledovaném období.

Policie ČR	201 2	201 3	201 4	201 5
Trestné činy proti životu a zdraví				
§ 140 vražda	0	1	0	0
§ 146 ublížení na zdraví	11	17	10	11
§ 147 těžké ublížení na zdraví z nedbalosti	3	4	10	8
§ 148 ublížení na zdraví z nedbalosti			17	12
Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství				
§ 171 omezování osobní svobody			3	0
§ 173 loupež	1	4	2	0
§ 175 vydírání	13	3	10	4
§ 178 porušování domovní svobody	3	3	7	3
Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti				
§ 185 znásilnění	1	0	2	1
§ 187 pohlavní zneužívání	1	3	1	0
§ 192 výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií	2	2	2	1
Trestné činy proti rodině a dětem				
§ 196 zanedbání povinné výživy	1	1	1	2
§ 199 týrání osoby ve společném obydlí	1	5	1	4
Trestné činy proti majetku				
§ 205 krádež	11	15	7	7
§ 209 podvod	8	10	17	18

§ 210 pojistný podvod	5	4	7	4
§ 211 úvěrový podvod	7	12	5	7
§ 228 poškození cizí věci	2	4		
§ 230 neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči			17	8
Trestné činy hospodářské				
§ 234 neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	0	1	3	1
Trestné činy obecně nebezpečné				
§ 274 ohrožení pod vlivem návykové látky	10	5	6	13
§ 279 nedovolené ozbrojování	2	1	7	3
§ 283 nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami	5	1	5	9
Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných				
§ 329 zneužití pravomoci úřední osoby	91	59	68	75
§ 331 přijetí úplatku	9	3	15	6
§ 358 výtržnictví	12	12	12	12
§ 366 nadřžování			1	6
Trestné činy vojenské				
§ 375 neuposlechnutí rozkazu	1	0	0	1
§ 378 urážka mezi vojáky	0	0	1	1
§ 389 porušení povinnosti strážní služby	3	2	0	5
§ 390 porušení povinnosti dozorcí nebo jiné služby	2	2	1	0

Zdroj (13; 14; 15; 16)

Tabulka č. 1 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků Policie ČR

K výše uvedené tabulce je potřeba zdůraznit, že vzhledem k odlišné metodice zpracování výročních zpráv GIBS mezi jednotlivými roky nelze úplně přesně porovnávat jednotlivé trestné činy meziročně. Jedná se o to, že GIBS pro roky 2012 a 2013 využívá ve své statistice trestných činů jen okruhy páchané trestné činnosti bez konkrétního paragrafového rozdělení dle trestního zákoníku. Kdežto ve výročních zprávách za léta 2014 a 2015 jsou již jednotlivé trestné činy konkretizovány. Bohužel samotný GIBS nedisponuje za léta 2012 a 2013 touto konkrétní statistikou. Proto byly pro potřeby této práce jednotlivé trestné činy k sobě přiřazeny autorem. Nicméně počty uvedené v tabulce jsou dle výročních zpráv přesné, pouze nevyplněné údaje nebylo možné konkretizovat. Je to dáno buď tím,

že tyto trestné činy jsou zahrnuté v obecnějším pojetí trestného činu, nebo nebyl samostatně vyšetřován, proto se ani neobjevil ve výroční zprávě. Dále z této tabulky vyplývá, že jednoznačně nejčastěji páchaným trestným činem policistou je ve sledovaném období zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

1.9.7 Profil pachatele

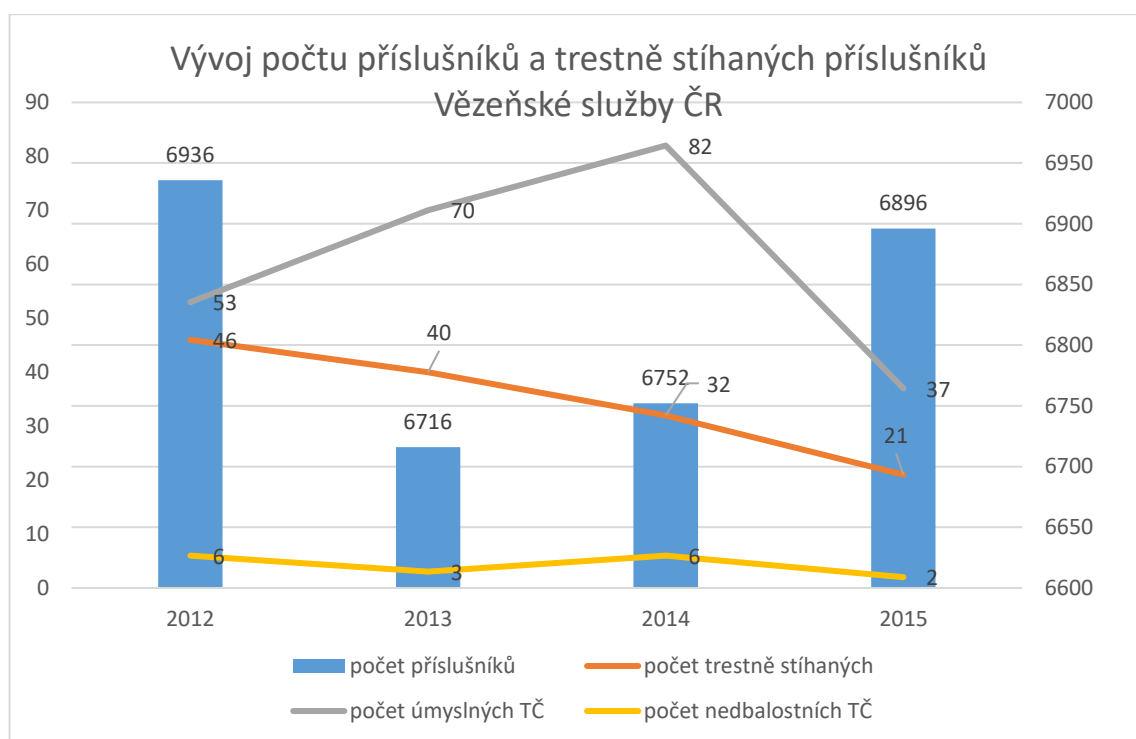
Na základě zjištění popsaných výše ze sledovaného období, můžeme stanovit základní profil příslušníka Policie ČR, který se nejčastěji dopouští trestné činnosti.

Typický pachatel je tedy muž ve věku 25 až 29 let se služební hodností inspektor – praporčík, který je ve služebním poměru 5 až 9 let se služebním působištěm v Praze. Trestný čin, kterého se nejčastěji dopouští je jednoznačně zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

1.10 Vývoj trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby ČR

Příslušníci Vězeňské služby ČR jsou skupinou lidí, která vzhledem ke svému poslání plní bezpečnostní úkoly, ke kterým jsou náležitě vycvičeni. I když se nejedná v jejich případě o policejní činnost v tom pravém smyslu slova, dá se však říci, že mají výcvik v určitých policejních dovednostech. Ze svého postavení jsou velmi blízko k informacím ze zájmového prostředí, jsou v každodenním kontaktu s osobami, které jsou často ochotny pro určité výhody v prostředí věznice schopny obětovat nemalé prostředky. A právě příslušníci Vězeňské služby jsou těmito osobám po většinu času pobytu ve vazbě nebo výkonu trestu nejbližší. Proto se dostávají do životních situací, spojených s jejich povoláním, kdy je již tenká

hranice ke spáchání trestné činnosti. A zároveň jako příslušníci bezpečnostního sboru dle zákona č. 361/2003 Sb., o příslušnících bezpečnostních sborů, jsou zájmovou skupinou této diplomové práce.

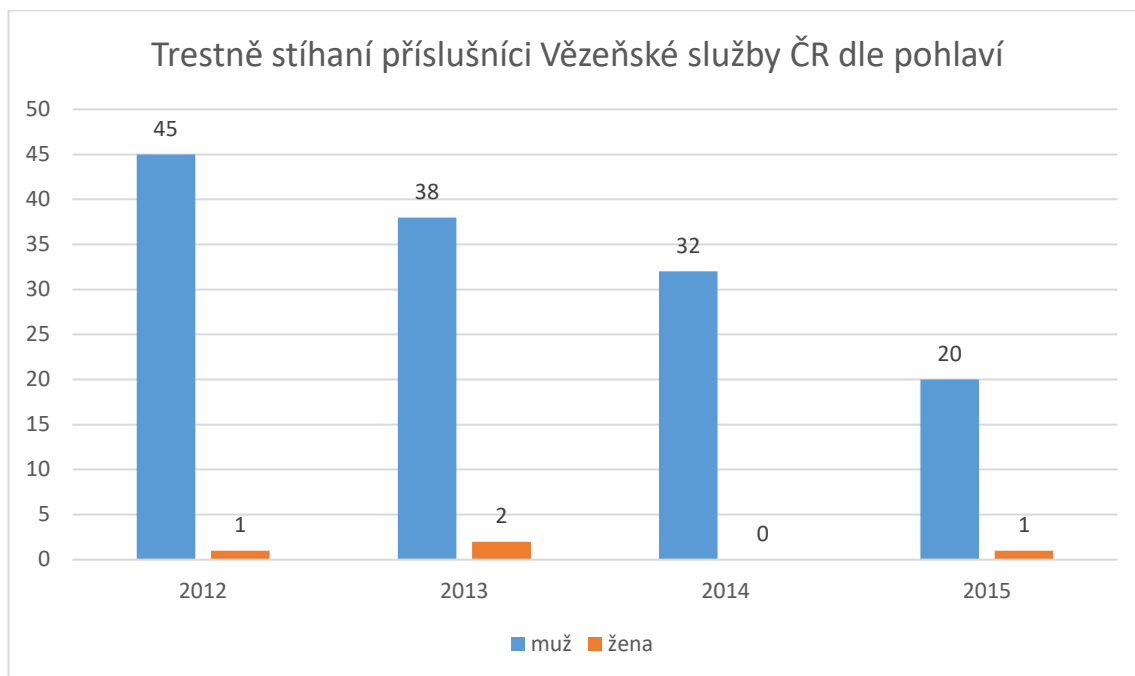

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 8 Vývoj počtu příslušníků a trestně stíhaných příslušníků Vězeňské služby ČR

Z výše uvedeného grafu je velmi dobře patrný trvalý pokles počtu trestně stíhaných příslušníků. Kdežto křivka počtu šetřených úmyslných trestných činů tomu tak úplně neodpovídá. Dále je zajímavý počet šetřených úmyslných trestných činů, který ve sledovaném období kulminoval v roce 2014 a poté přišel výrazný propad.

1.10.1 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle pohlaví

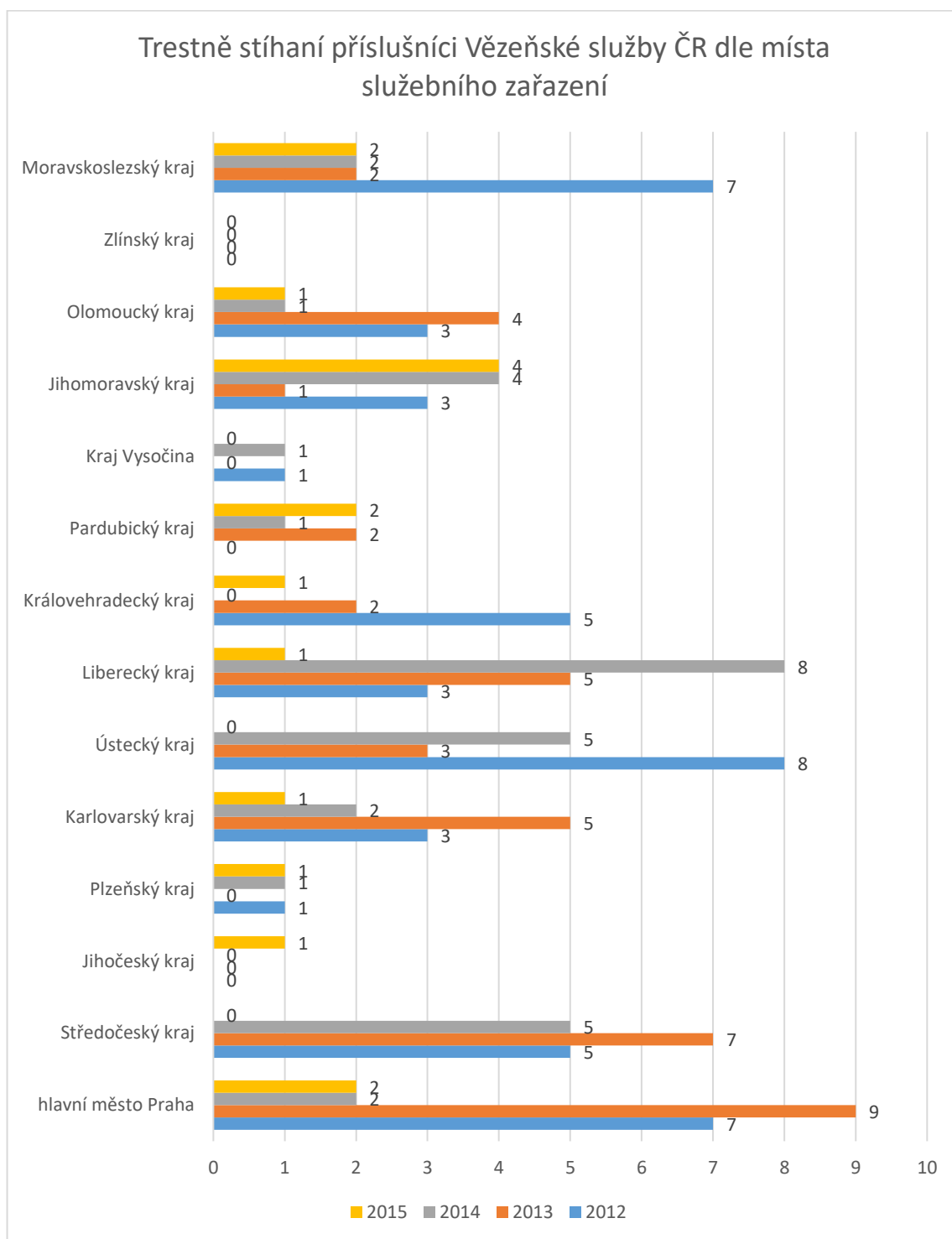

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 9 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle pohlaví

Při dělení pachatelů trestné činnosti z řad příslušníků Vězeňské služby se projevuje, tak jako u příslušníků Policie ČR, naprostá dominance pachatelů mužů.

1.10.2 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle kraje

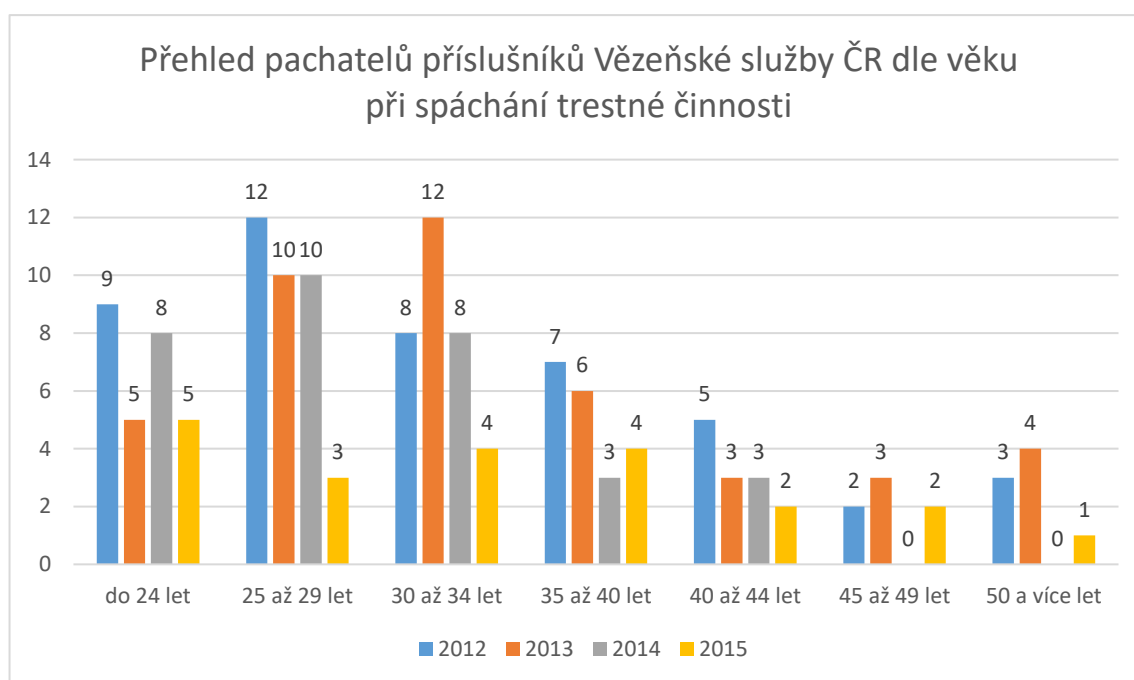

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 10 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle místa služebního zařazení

Na tomto grafu můžeme porovnat počet trestně stíhaných příslušníků dle kraje, ve kterém jsou služebně zařazeni. Je patrné, že nejvíce stíhaných příslušníků je z Prahy s počtem 20 stíhaných příslušníků, následována Libereckým krajem s počtem 17 stíhaných příslušníků a Ústecký kraj se 17 příslušníky, kdežto ve Zlínském kraji není jediný stíhaný příslušník. K výše uvedenému je však nutno říci, že rozložení zařízení, kde působí Vězeňská služba není rovnoměrně rozmístěno ve všech krajích. Po pěti zařízeních má Jihomoravský a Ústecký kraj, po čtyřech Středočeský, Liberecký, Severomoravský kraj a Hlavní město Praha, po třech Karlovarský a Hradecký kraj, po dvou Olomoucký, po jednom Plzeňský, Jihočeský, Pardubický kraj a kraj Vysočina a žádné zařízení se nenachází ve Zlínském kraji. (19)

1.10.3 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle věku při páchaní trestné činnosti

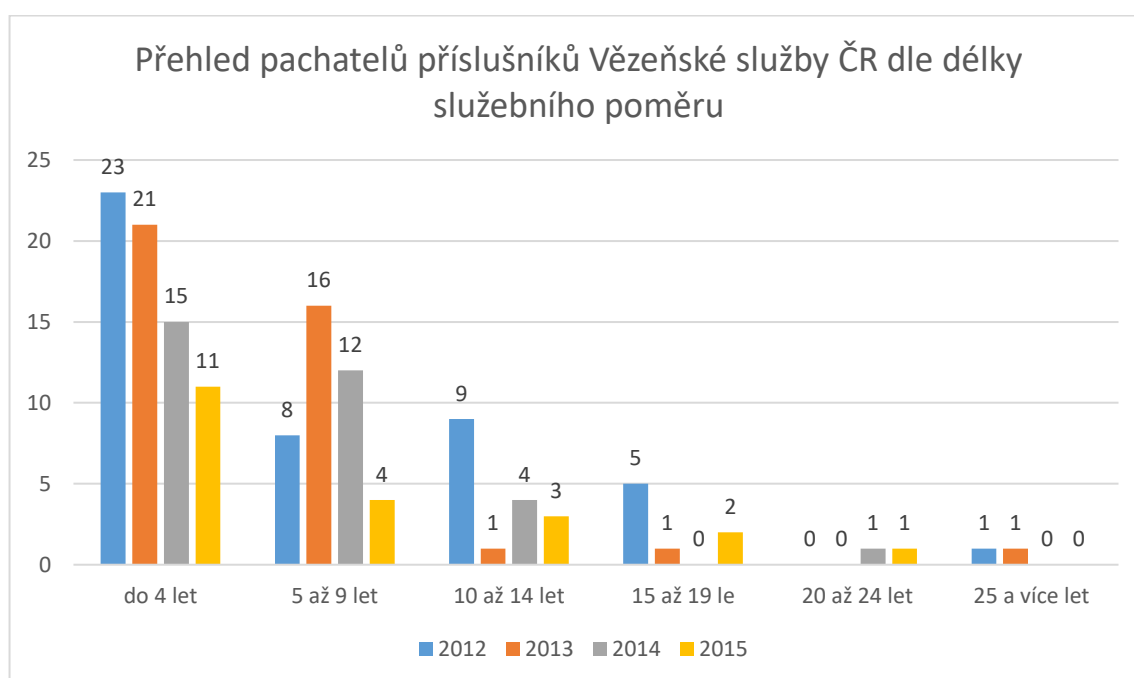

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 11 Přehled pachatelů příslušníků Vězeňské služby ČR dle věku při spáchání trestné činnosti

U příslušníků vězeňské služby je patrný trend páchaní trestné činnosti převážnou většinou mladšími ročníky. Na prvním místě se umísťují pachatelé ve věkovém rozmezí 25–29 let a to 35 případů v průběhu sledovaného období. Následováni jsou věkovou kategorií 30–34 v počtu 32 případů a dále kategorie do 24 let s 27 případy.

1.10.4 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle délky služebního poměru

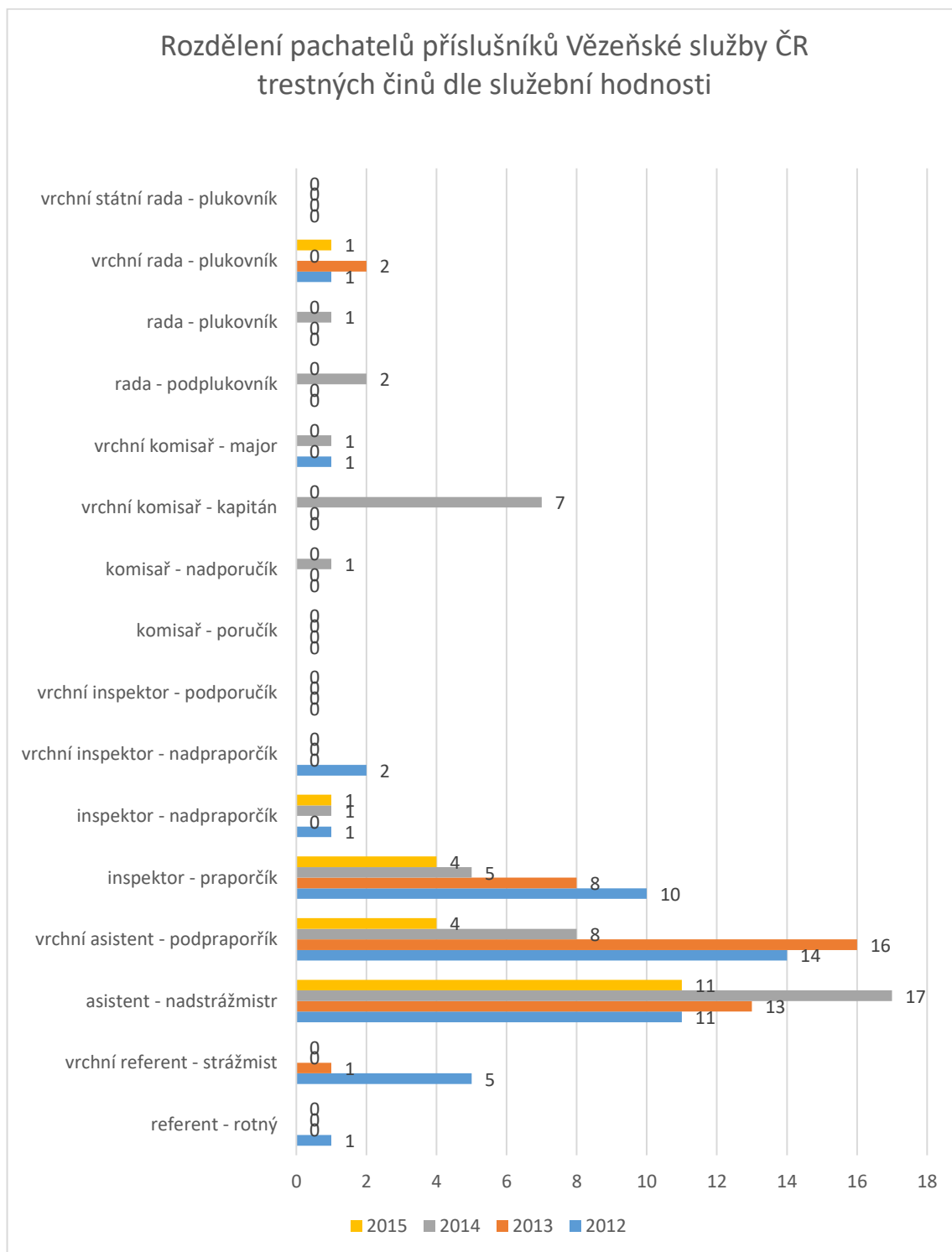

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 12 Přehled pachatelů příslušníků Vězeňské služby ČR dle délky služebního poměru

U zkoumané skupiny příslušníků Vězeňské služby je naprosto viditelný trend, a to klesající tendence páchaní trestné činnosti vzhledem k délce trvání služebního poměru. Naprosto dominantní skupinou pachatelů jsou příslušníci do čtyř let služby a s následnou klesající tendencí to jsou příslušníci, kteří již odsloužili pět až devět let služby.

1.10.5 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle služební hodnosti

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 13 Rozdělení pachatelů příslušníků Vězeňské služby ČR trestných činů dle služební hodnosti

Z tohoto grafu můžeme konstatovat, že páchaní trestné činnosti příslušníkem Vězeňské služby se dopouští příslušník s hodností asistent – nadstrážmistr a to v 52 případech za sledované období, následován vrchním asistentem – podpraporčíkem ve 42 případech a dále inspektorem – praporčíkem ve 27 případech. Příslušníci v dalších hodnostech se na trestné činnosti podílejí spíše minimálně.

1.10.6 Přehled trestných činů

V této tabulce jsou uvedeny vybrané nejčastěji páchané trestné činy příslušníky Vězeňské služby ČR.

Vězeňská služba ČR	201 2	201 3	201 4	201 5
Trestné činy proti životu a zdraví				
§ 140 vražda	0	1	0	0
§ 146 ublížení na zdraví	5	3	2	3
§ 147 těžké ublížení na zdraví z nedbalosti	1	0	1	1
§ 148 ublížení na zdraví z nedbalosti			2	1
Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství				
§ 171 omezování osobní svobody			0	0
§ 173 loupež	0	4	0	0
§ 175 vydírání	1	1	1	1
§ 178 porušování domovní svobody	0	0	0	0
Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti				
§ 185 znásilnění	0	0	0	1
§ 187 pohlavní zneužívání	0	0	0	1
§ 192 výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií	1	2	0	0
Trestné činy proti rodině a dětem				
§ 196 zanedbání povinné výživy	0	0	0	1
§ 199 týrání osoby ve společném obydlí	0	0	0	1
Trestné činy proti majetku				
§ 205 krádež	5	0	1	1
§ 209 podvod	5	3	2	0
§ 210 pojistný podvod	0	1	0	0
§ 211 úvěrový podvod	1	3	3	2

§ 228 poškození cizí věci	1	0	0	0
§ 230 neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči			0	0
Trestné činy hospodářské				
§ 234 neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	0	0	0	0
Trestné činy obecně nebezpečné				
§ 274 ohrožení pod vlivem návykové látky	9	4	2	2
§ 279 nedovolené ozbrojování	0	0	0	1
§ 283 nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami	1	2	4	0
Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných				
§ 329 zneužití pravomoci úřední osoby	6	5	16	4
§ 331 přijetí úplatku	2	3	4	6
§ 358 výtržnictví	5	3	3	1
§ 366 nadřžování			0	0
Trestné činy vojenské				
§ 375 neuposlechnutí rozkazu	0	0	0	0
§ 378 urážka mezi vojáky	0	0	0	0
§ 389 porušení povinnosti strážní služby	0	4	5	5
§ 390 porušení povinnosti dozorčí nebo jiné služby	0	2	1	0

(13; 14; 15; 16)

Tabulka č. 2 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků Vězeňské služby ČR

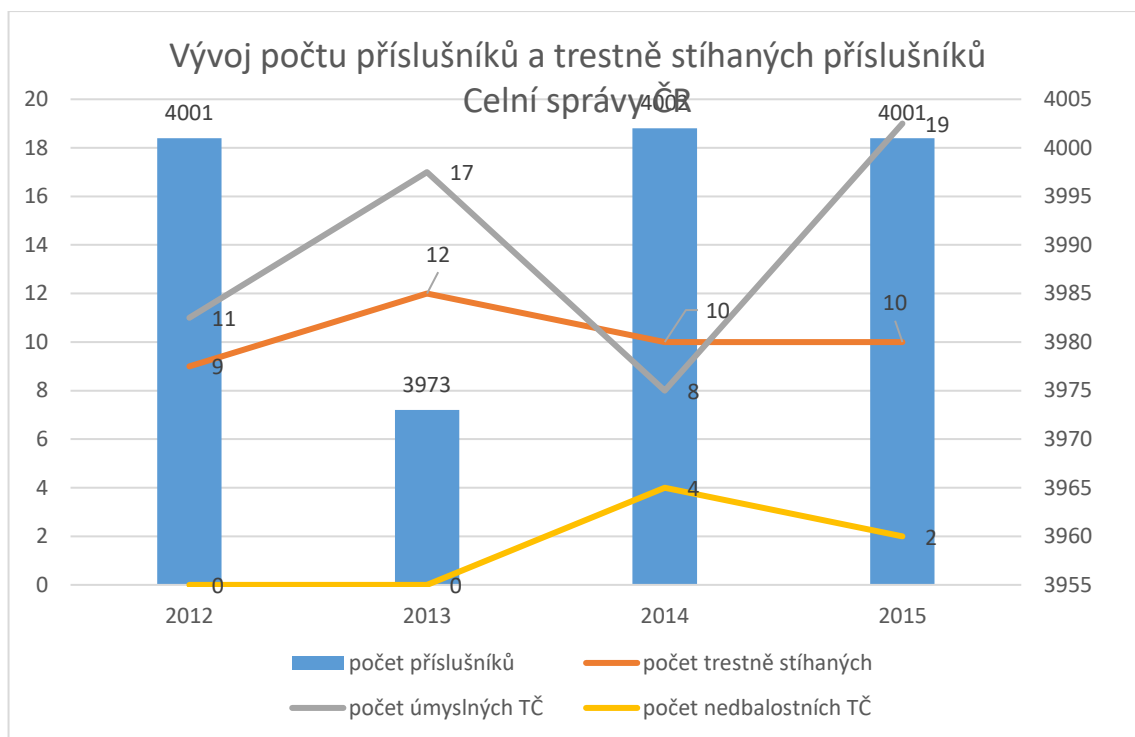
I pro tuto tabulku platí informace jako pro tabulku příslušníků Policie ČR o trestné činnosti pro roky 2012 a 2013, které jsou ve výročních zprávách GIBS stanoveny pouze jako okruhy páchané trestné činnosti, a ne jednotlivá paragrafová členění dle skutkové podstaty trestného činu.

1.10.7 Profil pachatele

Dle výše pojmenovaných faktorů, které stanovují profil pachatele můžeme říci, že nejčastější pachatel trestné činnosti, příslušník Vězeňské služby ČR, je muž ve věku 25–29 let, s délkou služebního poměru do 4 let. Je ve služební hodnosti asistent – nadstrážmistr se služebním působištěm v Hlavním městě Praze. Nejčastěji páchaný trestný čin je zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

1.11 Vývoj trestné činnosti příslušníků Celní správy ČR

Celní správa ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem s mnoha rozličnými činnostmi. Jak již bylo podrobněji popsáno v teoretické části práce, jedná se o správu daní, kontrolou pohybu a kvality různého zboží a výrobků. Nemalou měrou je Celní správa také policejním orgánem v problematice jí svěřené trestním zákonem. Z výše uvedeného vyplývá, že se její příslušníci dostávají do kontaktu s lidmi různých prostředí, a to může vésti k páchání rozličné trestné činnosti, ať spojené s plněním služebních úkolů, tak s běžnou lidskou činností.

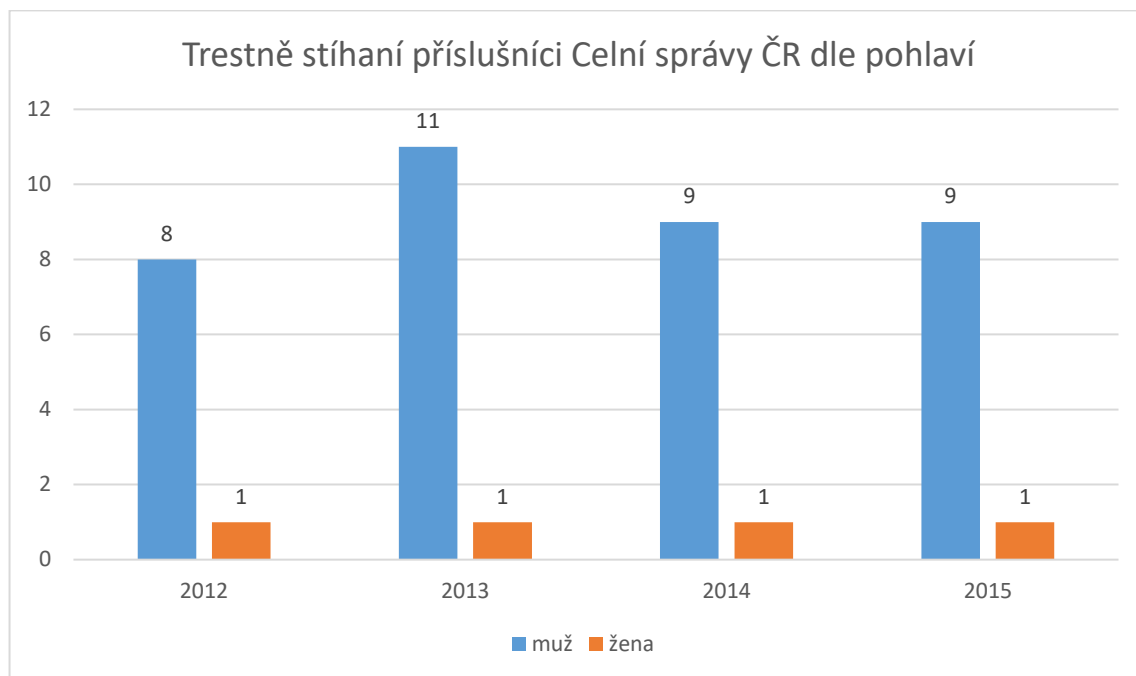
(13; 14; 15; 16)

Graf č. 13 Vývoj počtu příslušníků a trestně stíhaných příslušníků

Celní správy ČR

U příslušníků Celní správy ČR je patrný setrvalý personální stav sboru a zároveň velmi konzistentní vývoj počtu trestně stíhaných příslušníků. Určitý výkyv je ale vidět v počtu trestných činů, za které jsou jednotliví příslušníci stíháni.

1.11.1 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle pohlaví

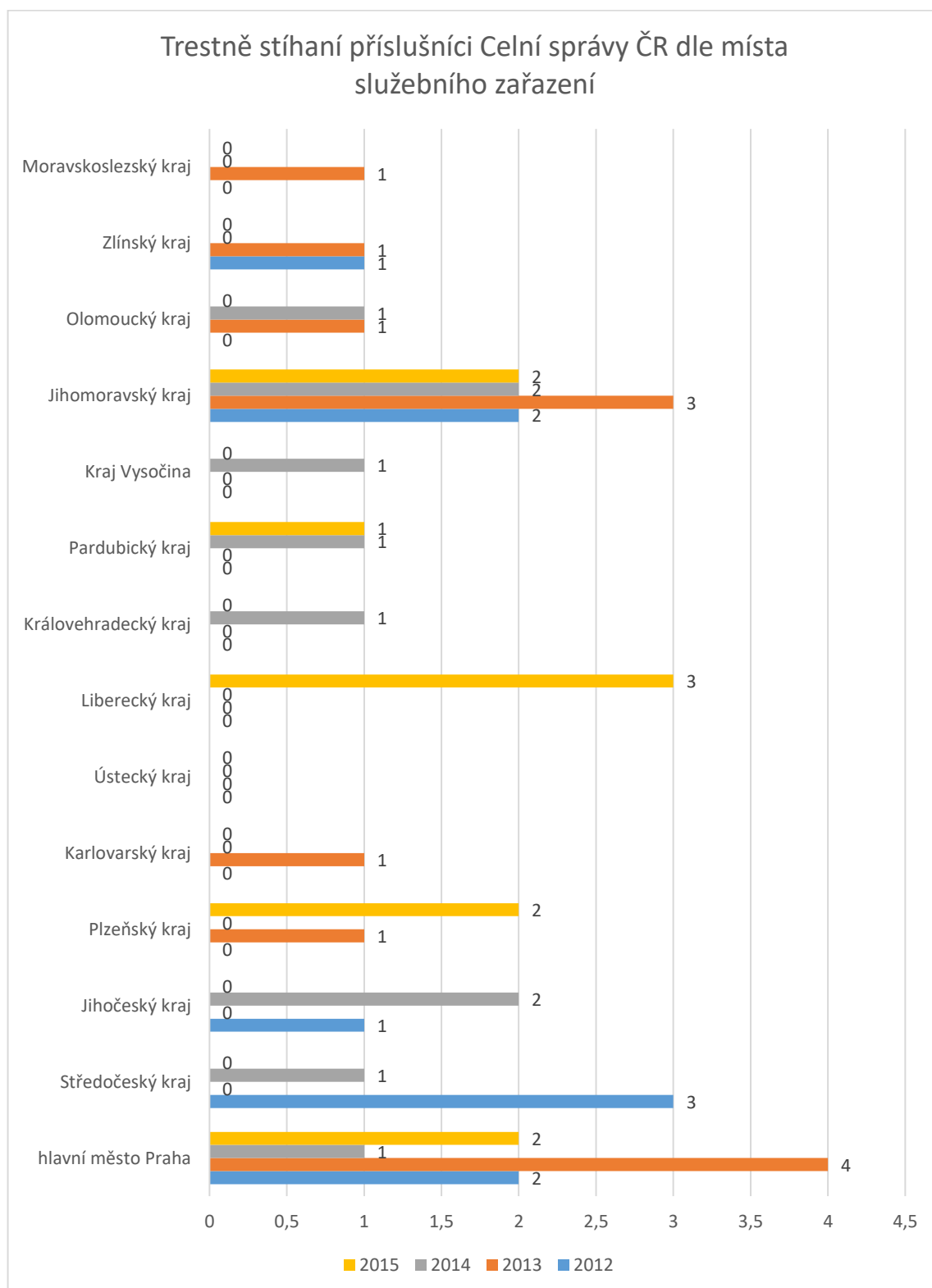

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 14 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle pohlaví

V členění pachatelů trestné činnosti dle pohlaví je možné pozorovat tak jako u předchozích bezpečnostních složek naprostá dominance pachatelů mužského pohlaví.

1.11.2 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle kraje

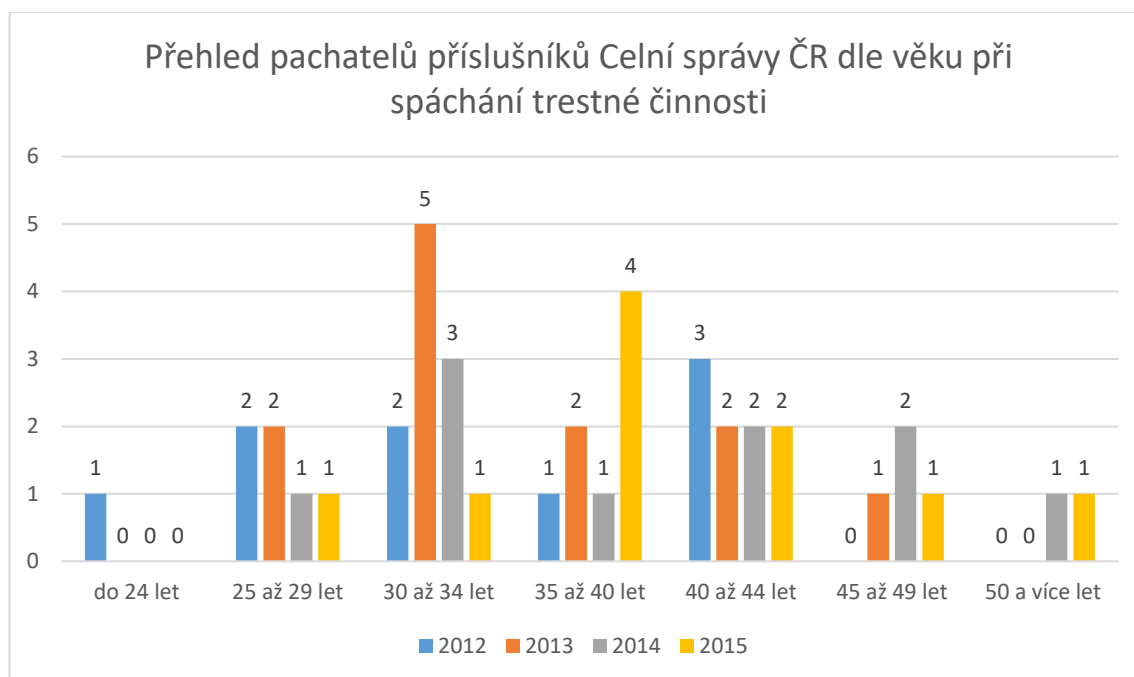

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 15 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle místa služebního zařazení

Co se týče páchaní trestné činnosti příslušníků Celní správy ČR dle regionálního rozložení, a to na úrovni kraje, jsou společně na prvním místě s počtem 9 případů Jihomoravský kraj a Hlavní město Praha. Ostatní kraje jsou velmi vyrovnané co do počtu stíhaných příslušníků. Tento výskyt je jen v jednotkách stíhaných celníků.

1.11.3 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle věku při páchaní trestné činnosti

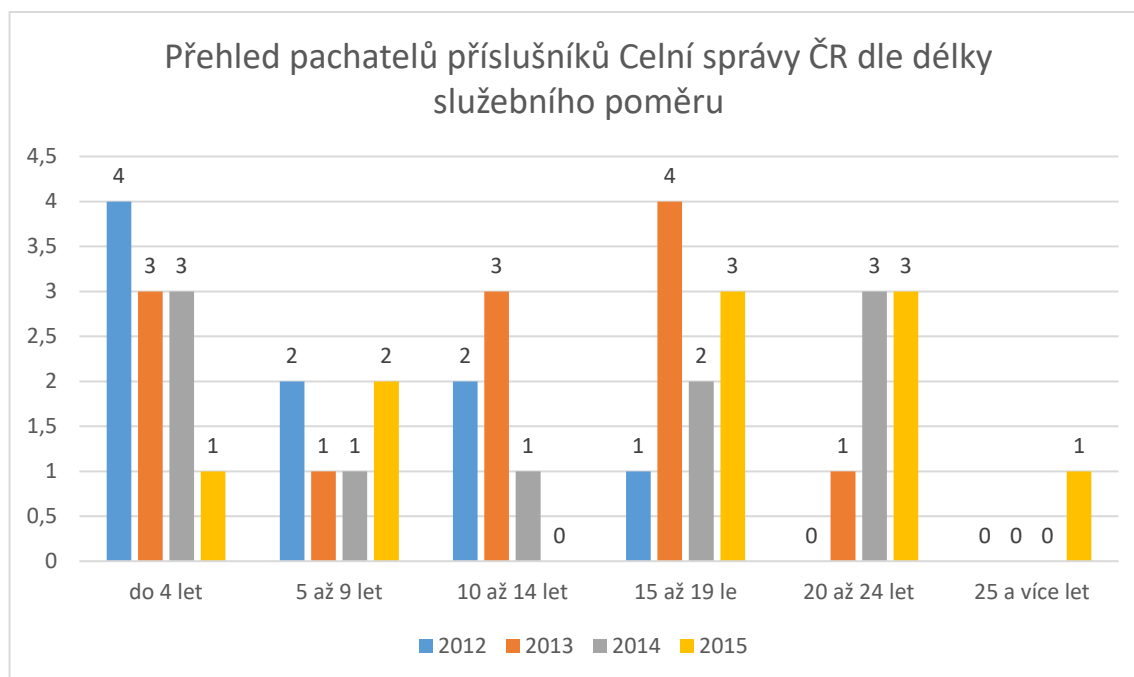
(13; 14; 15; 16)

Graf č. 16 Přehled pachatelů příslušníků Celní správy ČR dle věku při spáchání trestné činnosti

Pokud se zaměříme na stíhané příslušníky Celní správy ČR dle věku při spáchání trestné činnosti, tak zjistíme, s počtem 11 případů vede kategorie 30–34 let,

následovaná kategorií 40–44 let s 9 stíhanými příslušníky a dále kategorie 35–40 let s počtem 8 stíhaných celníků. Další kategorie jsou již vyrovnané s malými výkyvy.

1.11.4 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle délky služebního poměru

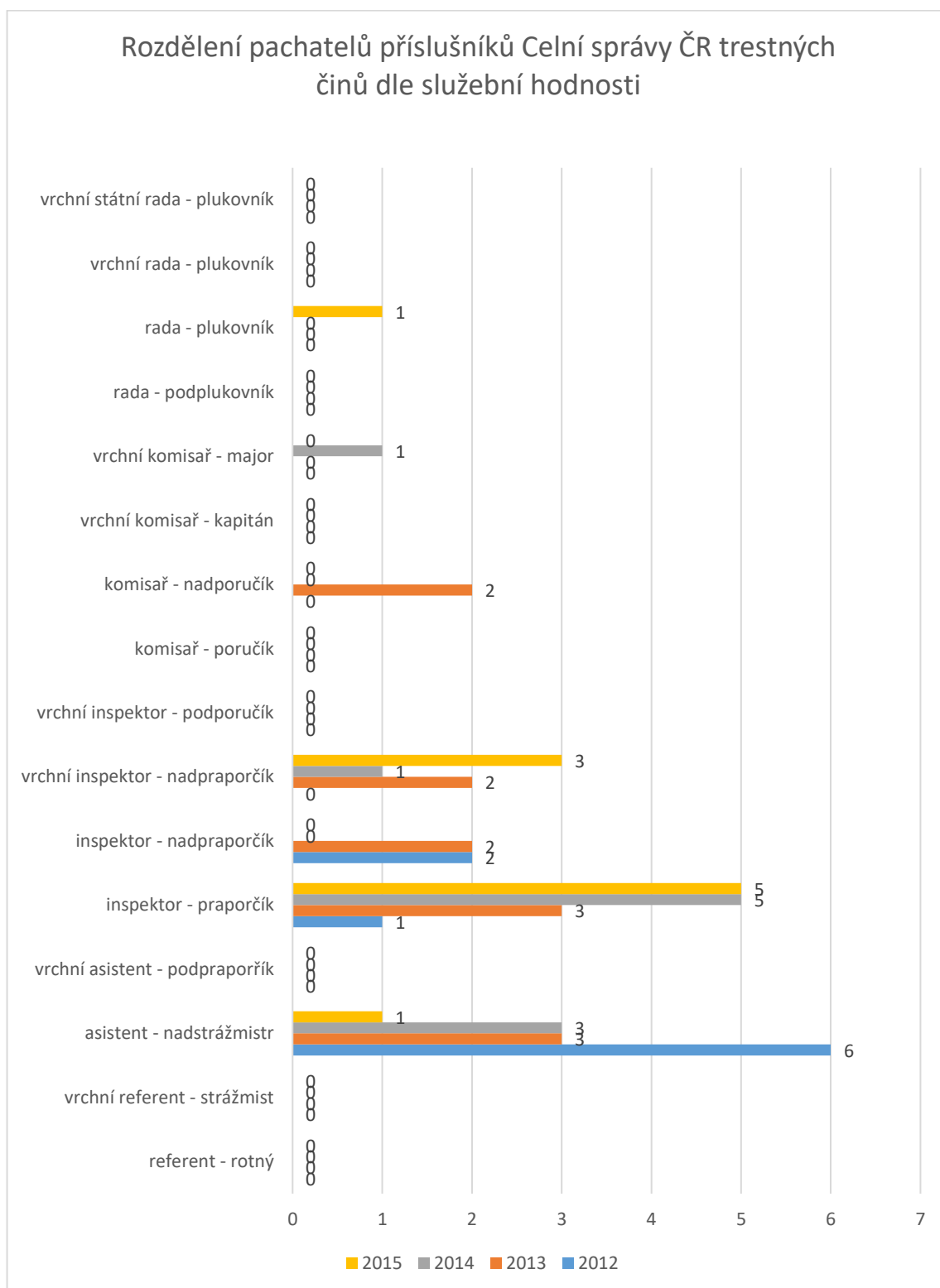
(13; 14; 15; 16)

Graf č. 17 Přehled pachatelů příslušníků Celní správy ČR dle délky služebního poměru

V případě dělení příslušníků páčajících trestnou činnost dle délky služebního poměru, zjistíme, že nejčastějšími pachateli jsou služebně nejmladší celníci, kteří jsou ve služebním poměru do 4 let, a to v počtu 11 příslušníků. Tato skupina je následována, což je jistě zajímavý jev skupinou sloužící 15–19 let, a to v počtu 10 příslušníků.

1.11.5 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle služební hodnosti

(13; 14; 15; 16)

Graf č. 18 Rozdělení pachatelů příslušníků Celní správy ČR trestných činů dle služební hodnosti

Při dělení pachatelů trestné činnosti dle služební hodnosti je vidět jasný a konstantní vývoj a to, že pachatelé jsou v drtivé většině zařazeni v praporčických hodnostech. Konkrétně tedy nejčastěji, a to ve 14 případech za sledované období, to byl celník v hodnosti inspektor – praporčík. Následoval ho v 11 případech příslušník s hodností asistent – strážmistr. Na pomyslné třetí pozici se umístil se 6 případy vrchní inspektor – nadpraporčík.

1.11.6 Přehled trestných činů

Celní správa ČR	201 2	201 3	201 4	201 5
Trestné činy proti životu a zdraví				
§ 140 vražda	0	0	0	0
§ 146 ublížení na zdraví	1	1	0	0
§ 147 těžké ublížení na zdraví z nedbalosti	0	0	0	0
§ 148 ublížení na zdraví z nedbalosti			3	1
Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství				
§ 171 omezování osobní svobody			0	0
§ 173 loupež	0	0	0	0
§ 175 vydírání	0	0	0	0
§ 178 porušování domovní svobody	0	0	0	0
Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti				
§ 185 znásilnění	0	0	0	0
§ 187 pohlavní zneužívání	0	0	0	0
§ 192 výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií	0	0	0	0
Trestné činy proti rodině a dětem				
§ 196 zanedbání povinné výživy	0	0	0	0
§ 199 týrání osoby ve společném obydlí	0	1	0	0
Trestné činy proti majetku				
§ 205 krádež	0	1	1	0
§ 209 podvod	0	0	0	0
§ 210 pojistný podvod	0	0	1	0
§ 211 úvěrový podvod	0	0	1	0
§ 228 poškození cizí věci	0	1	0	0
§ 230 neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči	0	5	0	0
Trestné činy hospodářské				
§ 234 neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	0	0	0	0
Trestné činy obecně nebezpečné				
§ 274 ohrožení pod vlivem návykové látky	1	2	2	0
§ 279 nedovolené ozbrojování	0	0	0	0

§ 283 nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami	0	0	0	0
Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných				
§ 329 zneužití pravomoci úřední osoby	5	3	3	11
§ 331 přijetí úplatku	1	2		
§ 358 výtržnictví	1	1	0	5
§ 366 nadřezování			0	0
Trestné činy vojenské				
§ 375 neuposlechnutí rozkazu	0	0	0	0
§ 378 urážka mezi vojáky	0	0	0	0
§ 389 porušení povinnosti strážní služby	0	1	0	0
§ 390 porušení povinnosti dozorčí nebo jiné služby	0	0	0	0

(13; 14; 15; 16)

Tabulka č. 3 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků Celní správy ČR

1.11.7 Profil pachatele

Nejčastější pachatel trestné činnosti z řad příslušníků Celní správy ČR dle popsaných ukazatelů je muž služebně zařazen v Praze nebo Jihomoravském kraji, ve stáří 30–34 let a služebním poměrem trvajícím do 4 let, ve služební hodnosti inspektor – praporčík. Nejčastěji páchaný trestný čin je zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

1.12 Vývoj trestné činnosti příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů

U příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů byl ve sledovaném období stíhán pro úmyslný trestný čin pouze jeden příslušník. Jednalo se o stíhání muže ve stáří 35–39 let se služebním působištěm v Olomouckém kraji, s délkou služebního poměru 15–19 let, ve služební hodnosti rada – podplukovník, který byl stíhán pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 trestního zákoníku. Jedná se o čin, který měl být spáchaný v roce 2012 a v této věci bylo pravomocně rozhodnuto, že se uvedený čin nestal. Na základě těchto informací je třeba konstatovat, že u příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů ve sledovaném období nebyl spáchan žádný úmyslný, společensky škodlivý trestný čin.

1.13 Případová studie

V následující případové studii je představen skutečný trestný čin, spáchaný příslušníkem Policie ČR a odpovídá profilu pachatele, dle výše zjištěných skutečností. Tento trestný čin je již pravomocně odsouzený a pro potřeby této práce je uveden jako doslovná citace z pravomocného rozsudku, vydaného Obvodním soudem pro Prahu 5 pod spisovou značkou 2T 34/2014.

Obvodní soud pro Prahu 5 rozhodl v hlavním líčení konaném dne 23. dubna 2015 senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Vandy Činkové a přisedících ing. Ivany Pikalové a ing. Heleny Pickové takto

Obžalovaní

1) R. N.,

2) V. H.,

3) Bc. M. K.,

4) J. L.,

jsou vinni, že

I. obžalovaný R. N. dne 26. května 2013 v době kolem 17:28 hod., v Praze 5, Plzeňská 8, v místnosti určené pro zadržené osoby, nacházející se v 2. nadzemním podlaží Obchodního centra Nový Smíchov, poté co se sem dostavil se spoluobžalovanou H. jako člen hlídky Policie ČR, oddělení hlídkové služby Obvodního ředitelství policie Praha II (OHS OŘP Praha II), k převzetí poškozeného V. G., nar. , krátce předtím zadrženého ostrahou obchodního centra kvůli odcizení potravin, obžalovaný N. přistoupil k poškozenému sedícímu na lavici a během rozmluvy s ním náhle jej dvakrát razantně udeřil pravou rukou do oblasti hlavy, čímž porušil ust. § 2, 9 a 11 písm. a), c) zákona o policii, dle kterých policie slouží veřejnosti, jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, policisté jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní, jsou povinni dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma a jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem,

t e d y: jako úřední osoba v úmyslu způsobit jinému jinou závažnou újmu vykonával svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu

II. obžalovaní Bc. M. K. a J. L., v době kolem 17:55 hod. se poté na stejné místo v Praze 5, Plzeňská 8, do místnosti určené pro zadržené osoby, nacházející se v 2. nadzemním podlaží Obchodního centra Nový Smíchov za účelem eskorty poškozeného V. G., nar. na MOP Smíchov dostavili jako další hlídka OHS, přičemž obžalovaný K. se pak v průběhu rozhovoru se spoluobžalovanými u dveří do místnosti pro zadržené náhle otočil k poškozenému sedícímu

stále na lavici s rukama spoutanýma za zády, vykročil rychlou chůzí směrem k němu a bez zjevného důvodu a předchozího varování provedl kop pravou nohou obutou v pevné kožené obuvi směřovaný na hlavu poškozeného, kterou však nezasáhl, vzápětí ho narazil hlavou o zeď, pak ho strhl na podlahu, kde jej opakovaně udeřil pěstmi, smýkal jím po zemi tak razantně, až narážel o protilehlé zdi a to minimálně v jednom případně i hlavou, obžalovaný L. opakovaně poškozeného udeřil obuškem, obžalovaný K. ho dvakrát kopl pravou nohou do oblasti hrudníku, z toho jednou s náprahem, když pak poškozený zůstal bezvládně ležet na podlaze, obžalovaný L. vůči němu použil elektrický paralyzér, čímž obžalování porušili ust. § 2, 9 a 11 písm. a), c) zákona o policii, dle kterých policie slouží veřejnosti, jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, policisté jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní, jsou povinni dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma a jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem,

t e d y: jednak společným jednáním jako úřední osoby v úmyslu způsobit jinému jinou závažnou újmu vykonávali svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu jednak obžalovaný M. K. v úmyslu trestný čin spáchat se dopustil jednání bezprostředně směřujícího k tomu, že jinému způsobí těžkou újmu na zdraví, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo

III. obžalovaní R. N. a obžalovaná V. H. následně na MOP Smíchov, v úmyslu lživě obvinít poškozeného V. G. z bezdůvodného napadení policistů provádějících oprávněný služební zákrok, a v případě obžalovaného N. též v úmyslu zakrýt své předchozí protiprávní jednání ad I, naplňující zákonné znaky skutkové podstaty přečinu zneužití pravomoci úřední

osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, coby členové hlídky OHS Smíchov, vyhotovili pod č.j. KRPA-2 02 02 3-6/ČJ-2 013-0 012 63 úřední záznam, a pod č.j. KRPA-2 02 02 3-7/ČJ-2 013-0 01263 obžalovaný a č.j. KRPA-2 02 02 3-8/ČJ-2 013-0 01263 obžalovaná dále vyhotovili úřední záznamy o použití donucovacího prostředku dle ust. § 52 písm. a) zák.č. 273/2008 Sb., o Policii ČR (dále jen „zákon o policii“), ve kterých k okolnostem použití donucovacího prostředku proti osobě V. G. v rozporu se skutečností nezmínili úder, které obžalovaný N. ještě před použitím popsaných donucovacích prostředků zasadil poškozenému, a ještě dne 26. května 2013 pak obžalovaní N. a H. před policejním orgánem SKPV OŘP Praha II při podání vysvětlení podle ust. § 158 odst. 6 tr. řádu opětovně uvedli nepravdivé, resp. výrazně zkreslené skutečnosti popsané ve svých úředních záznamech, přičemž i tady vědomě vynechali použití násilí obžalovaným N. před torzeným útokem ze strany poškozeného G., kdy na základě těchto torzení obžalovaných bylo dne 27.5.2013 policejním orgánem SKPV OŘP Praha II pod č.j. KRPA-202023-24/TČ-2013-001213 zahájeno trestní stíhání poškozeného G. pro přečin násilí proti úřední osobě podle ust. § 325 odst. 1, písm. a) tr. zákoníku,

čímž obžalovaní porušili ust. § 2, 9 a 11 písm. a), c) zákona o policii, dle kterých policie slouží veřejnosti, jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, policisté jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní, jsou povinni dbát, aby žádná osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma a jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem,

t e d y: jednak jako úřední osoby v úmyslu způsobit jinému jinou závažnou újmu vykonávali svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu a jednak jiného lživě obvinili z trestného činu a obžalovaný N. takový čin spáchal v úmyslu zakrýt svůj vlastní trestný čin

čímž spáchali

obžalovaný R. N.

ad I. přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku ad III. přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku v souběhu se zločinem křivého obvinění podle 345 odst. 1, 3 písm. d) tr. zákoníku,

obžalovaná V. H.

ad III. přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku v souběhu s přečinem křivého obvinění podle § 345 odst. 1 tr. zákoníku, obžalovaný Bc. M. K.

ad II. zvlášť závažný zločin těžkého ublížení na zdraví podle 145 odst. 1 tr. zákoníku, ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1tr. zákoníku v souběhu s přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

a odsuzují se

obžalovaný R. N.

Podle § 345 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 (dvou) roků. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku ve spojení s § 82 odst. 1 trestního zákoníku, se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 3 (tří) roků. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání policisty ve služebním poměru k Policii ČR, k Vojenské policii ČR nebo v pracovním poměru k obecní či městské policii na dobu 4 (čtyř) roků.

obžalovaná V. H.

Podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody 1 (jednoho) roku. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku ve spojení s § 82 odst. 1 trestního zákoníku, se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 2 (dvou) roků. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku se obžalované ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání policisty ve služebním poměru k Policii ČR, k Vojenské policii ČR nebo v pracovním poměru k obecní či městské policii na dobu 1 (jednoho) roku.

obžalovaný Bc. M. K.

Podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tři) roků. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku ve spojení s § 82 odst. 1 trestního zákoníku, se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 4 (čtyř) roků. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu povolání policisty ve služebním poměru k Policii ČR, k Vojenské policii ČR nebo v pracovním poměru k obecní či městské policii na dobu 4 (čtyř) roků.

obžalovaný J. L.

Podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 18 (osmnácti) měsíců.

6. DISKUZE

Páchání trestné činnosti příslušníky bezpečnostních sborů je fakt, který tu je a nemá cenu o něm jakkoli diskutovat nebo ho zpochybňovat. I když by příslušník, který stojí na straně vymáhání práva po zbytku společnosti, měl být vzorem a příkladem pro danou společnost, je jisté, že obléknutí uniformy z něj nedělá bytost náhle imunní vůči působení vnějších vlivů na jeho osobu. Tím spíše, že se ve svém profesním životě dostává k informacím a skutečnostem které jsou velkým lákadlem ke zneužití nebo dalšímu zpracování. Z jeho okolí se na něj mohou obracet kamarádi, známí a známí známých, kteří jsou ochotni za informace či jinou pomoc vyhovět, ať už finančním obnosem nebo protislužbou různého charakteru. A to jsou ty situace, které mohou být prvním impulsem pro to, aby se příslušník stal pachatelem trestné činnosti. Z praktické části této diplomové práce vyplývá, že nejčastěji páchaný trestný čin napříč všemi sledovanými bezpečnostními sbory, ve sledovaném období, je jednoznačně přečin zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Z informací, které vyplynuly z empirické části této diplomové práce, můžeme konstatovat, že ze stanovených hypotéz, se potvrdila **hypotéza číslo 2** a to tedy:

Hypotéza číslo dvě počítá s předpokladem, že vývoj trestné činnosti příslušníků kopíruje vývoj trestné činnosti civilního sektoru a nepředpokládá rozdíl mezi jednotlivými bezpečnostními sbory. Tento vývoj bude napodobovat krajské dělení území České republiky a páchaní trestné činnosti příslušníků i civilistů v daném místě a čase.

Co se týká předpokladu, že hypotéza nepočítá s rozdílnou trestnou činností mezi jednotlivými bezpečnostními sbory můžeme potvrdit, že tento předpoklad se potvrdil, jelikož nejčastěji páchaný trestný čin, jak je zmíněno výše, je jednoznačně přečin zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního

zákoníku, a to bez rozdílu napříč sledovanými bezpečnostními sbory mimo GIBS. K tomuto přechínu je nutné uvést, že jeho výklad je velmi „ohebný“ a v případě komparace jednotlivých konkrétních trestných činů bychom našli rozličné skutkové podstaty trestných činů „napasované“ na tento trestný čin. Dle zjištěných skutečností je možné pozorovat snahu orgánů činných v trestním řízení kvalifikovat určité trestné činy spojené s vynášením a zneužíváním informací z interních databází sboru jako trestný čin neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči dle § 230 trestního zákoníku a to od roku 2014.

Dle srovnání páchaní trestné činnosti příslušníky bezpečnostních sborů a civilistů, můžeme uvést, že dle zjištěných skutečností, páchají trestnou činnost nejvíce příslušníci služebně zařazení v hlavním městě Praze, a to opět napříč všemi sledovanými sbory mimo GIBS. Pokud se zaměříme na trestnou činnost civilistů, pak dle statistických přehledů kriminality, které každý rok vydává Policejní prezidium Policie ČR je patrné, že největší nápad trestné činnosti je každoročně naprosto dominantně nejvyšší na území hlavního města. Skladba této trestné činnosti je samozřejmě rozličná, ale naprosto nejvyšší. Dalo by se říci, že kopíruje demografické složení lidí, kteří se nacházejí na území Prahy, což je vzorek obyvatelstva kompletně napříč celou společností.

Dle výročních zpráv GIBS a její spisové služby, které byly hlavním zdrojem zpracování praktické části diplomové práce, byly k 31.3.2016 ve sledovaném období zahájeny úkony v trestním řízení proti příslušníkům bezpečnostních sborů v kompetenci GIBS dle trestního řádu v 947 případech, které byly v této práci podrobněji rozebrány.

Policie ČR jako jednoznačně největší bezpečnostní sbor se na páchaní trestné činnosti podílí nejvyšší měrou. Na základě obdržených rozhodnutí od ostatních orgánů činných v trestním řízení, bylo dle ustanovení § 225/1, § 314e i § 314r/4 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, vydán odsuzující rozsudek, trestní příkaz nebo

schválení dohody o vině a trestu ve věcech příslušníků Policie ČR ve 226 případech. Dle § 307/1-2 trestního řádu bylo soudem rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání v 53 případech a obdobně z rozhodnutí státního zástupce v přípravném řízení ve 20 případech. Dále bylo ve 148 případech vydáno jiné pravomocné rozhodnutí o vině a 110 pravomocných rozhodnutí jiného orgánu o nevině osoby.

Typickým pachatelem z řad Policie ČR jsme na základě zjištěných skutečností stanovili tedy muže ve věku 25 až 29 let se služební hodností inspektor – praporčík, který je ve služebním poměru 5 až 9 let se služebním působištěm v Praze. Trestný čin, kterého se nejčastěji dopouští je jednoznačně zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Obdobným výzkumným problémem se v roce 2001 zabývala paní PhDr. Alena Marešová ve své práci Kriminologické aspekty trestné činnosti policistů a zjistila, že: V analýze MV z roku 2000 lze též zjistit, že z hlediska věku převažovali mezi pachateli-policisty spíše mladší policisté (ve věku do 30 let), kteří spáchali více než 45 % ze všech trestných činů spáchaných policisty a policisté středního věku (z pohledu policie), tj. ve věku mezi 30 a 39 lety (cca 20 % evidovaných trestných činů). Zjištěnému věku odpovídala zjištěná průměrná délka služby pachatelů-policistů: nejvíce trestných činů spáchali policisté s kratší dobou služby (kratší než 5 let). Více než tři čtvrtiny z objasněných trestných činů spáchali policisté s délkou služby do 10 let. (20 str. 13)

Jak je uvedeno, tato práce paní PhDr. Aleny Marešové pochází z roku 2001 a pracuje tedy s daty uvedenými v roce 2000 a staršími. Jelikož objednatelem tohoto výzkumného úkolu byla tehdejší Inspekce ministra vnitra, zabývala se pouze problematikou policistů. Nicméně v komparaci s údaji zjištěnými v naší práci můžeme bezpochyby konstatovat, že profil pachatele trestné činnosti z řad policistů je po léta stejný a neměnný. Vždy se jedná o mladší a krátkou dobu sloužící policisty.

Vězeňská služba ČR se na páčání trestné činnosti podílí podstatně menší měrou, vzhledem ke svému početnímu stavu a zaměřením své působnosti. Dle výročních zpráv GIBS, na základě obdržených rozhodnutí od ostatních orgánů činných v trestním řízení, bylo dle ustanovení § 225/1, § 314e i § 314r/4 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, vydán odsuzující rozsudek, trestní příkaz nebo schválení dohody o vině a trestu ve věcech příslušníků Policie ČR v 59 případech. Dle § 307/1-2 trestního řádu bylo soudem rozhodnuto o podmíněčném zastavení trestního stíhání v 11 případech a obdobně z rozhodnutí státního zástupce v přípravném řízení v 6 případech. Dále bylo ve 32 případech vydáno jiné pravomocné rozhodnutí o vině a 23 pravomocných rozhodnutí jiného orgánu o nevině osoby.

Dle výše pojmenovaných faktorů, které stanovují profil pachatele můžeme říci, že nejčastější pachatel trestné činnosti, příslušník Vězeňské služby ČR, je muž ve věku 25–29 let, s délkou služebního poměru do 4 let. Je ve služební hodnosti asistent – nadstrážmistr se služebním působištěm v Hlavním městě Praze. Nejčastěji páchaný trestný čin je zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Celní správa ČR je nejmenší sledovaný bezpečnostní sbor mimo GIBS a na páčání trestné činnosti se tedy podílí nejnižší měrou. Na základě obdržených rozhodnutí od ostatních orgánů činných v trestním řízení, bylo dle ustanovení § 225/1, § 314e i § 314r/4 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, vydán odsuzující rozsudek, trestní příkaz nebo schválení dohody o vině a trestu ve věcech příslušníků Policie ČR ve 14 případech. Dále bylo ve 3 případech vydáno jiné pravomocné rozhodnutí o vině a 3 pravomocných rozhodnutí jiného orgánu o nevině osoby.

Nejčastější pachatel trestné činnosti z řad příslušníků Celní správy ČR dle popsaných ukazatelů je muž služebně zařazen v Praze nebo Jihomoravském kraji, ve stáří 30–34 let a služebním poměrem trvajícím do 4 let, ve služební hodnosti

inspektor – praporčík. Nejčastěji páchaný trestný čin je zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Z kriminologického náhledu na ustanovení § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku můžeme říci, že zneužití pravomoci úřední osoby je vždy spojeno s korupcí a klientelismem. Často jde o více trestných činů v souběhu, ať už se jedná o přijetí úplatku nebo sjednání jiné výhody. Proto je velmi důležité, aby jednotlivé bezpečnostní sbory kladly důraz na vzdělávání příslušníků v oblasti korupce.

Policie ČR tuto problematiku aktuálně řeší **Rozkazem policejního prezidenta č. 195 ze dne 29. června 2016, kterým se mění rozkaz č. 209/2015, kterým se vydává interní protikorupční program Policie České republiky**. Tento rozkaz definuje korupci jako nežádoucí – nemravné či nezákonné jednání úřední osoby. Její vnímání v rámci policie je převážně ve formě přijímání a předávání úplatků, protislužeb, klientelismu a nepotismu. Jedná se o velmi nebezpečný společenský jev, který ve společnosti způsobuje morální a ekonomickou újmu. Dále stanovuje okruh policejních činností, kde se korupce nejčastěji objevuje. Jedná se zejména o ekonomiku, trestní řízení, správní řízení a činnosti vnější služby. Jako priority pro boj proti korupci rozkaz stanoví nejdůležitější sféry zájmu boje jako:

- vytváření a posilování protikorupčního klimatu,
- propagace protikorupčního postoje vedoucími příslušníky a zaměstnanci policie,
- Etický kodex Policie České republiky a Etický kodex zaměstnance Ministerstva vnitra,
- vzdělávání příslušníků a zaměstnanců policie,
- transparentnost,
- řízení korupčních rizik a monitoring kontrol.

V rámci vzdělávání je třeba se zaměřit na zvyšování časových dotací ve školním vzdělávacím programu základní odborné přípravy věnovaných problematice etiky a poskytování základních a zásadních informací z hlediska boje proti korupci novým příslušníkům a zaměstnanců policie v rámci vstupního vzdělávání. V rámci vzdělávání příslušníků policie je nutné nadále provádět pravidelná školení na všech úrovních řízení k protikorupční problematice, schopnosti rozpoznat indikátory korupce. Rovněž je nutné zvyšovat povědomí o ochraně příslušníků a zaměstnanců policie, kteří oznámili podezření na korupci tak, aby každý příslušník a zaměstnanec policie dokázal řešit situace, do kterých se může dostat v souvislosti s výkonem svých pravomocí, například při obdržení korupční nabídky. Obdobně je třeba zajišťovat proškolení příslušníků a zaměstnanců policie z hlediska dodržování postupů v případě zjištění podezření z korupce nebo v případě vzniku korupčního prostředí tak, aby bylo možné vhodnými prostředky zamezit osobám podezřelým z korupčního jednání ve zmaření prokázání takového protispolečenského jednání.

Vězeňská služba z hlediska společenské škodlivosti korupci definuje jako zneužívání pravomoci a veřejných prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jakož i zneužití svého postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé sféře. Motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na přímé úplatkářství, dalšími formami korupce jsou rovněž klientelismus, propojující politiky s podnikatelskou sférou poskytováním vzájemných výhod, a nepotismus, spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům. Proto vydala 22. června 2016 Interní protikorupční program Vězeňské služby České republiky, který si klade za cíl vytvořit prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby.

Vzdělávání zaměstnanců v protikorupční problematice je zaměřeno na význam ochrany majetku státu, vysvětlování obsahu Kodexu profesní etiky zaměstnance, zvyšování schopnosti rozpoznat korupci, zvyšování povědomí o ochraně zaměstnanců nebo občanů, kteří podezření na korupci oznámili, a na postupy Vězeňské služby při prošetřování oznámení o podezření na korupční jednání. Protikorupční problematika je zařazena do vstupního vzdělávání zaměstnanců, jakož i do dalších vzdělávacích aktivit

U **Celní správy** se v oblasti prevence jedná zejména o vzdělávání v oblasti boje proti korupci. Cílem tohoto vzdělávání je prevence korupčního jednání, posilování etiky, integrity a protikorupčních postojů celníků a zaměstnanců Celní správy České republiky (dále jen „zaměstnanci“), zvyšování povědomí o trestněprávní odpovědnosti za korupční trestné činy, seznámení s povinnostmi a postupy při oznamování korupce, i s postupy Celní správy České republiky v případě podezření na korupční jednání zaměstnanců.

Vzdělávání je v souladu s vnitřním předpisem č. 57/2017 „Profesní příprava“ členěno na:

Vstupní instruktáž, která je součástí vstupního vzdělávání úvodního realizovaného formou eLearningu. Protikorupční problematice je věnována kapitola 13. Etika, integrita a prevence korupce. Kurz musí absolvovat všichni zaměstnanci (s výjimkou dělnických profesí) do 3 měsíců od přijetí do služebního/pracovního poměru.

Celoživotní periodické protikorupční vzdělávání je zajišťováno formou eLearningu a je určeno pro všechny zaměstnance, s výjimkou dělnických profesí. Kurz byl spuštěn v lednu 2015 s povinností pro všechny stávající zaměstnance absolvovat jej do konce roku 2015. Kurze nastaven s dvouletou periodicitou.

Zvláštní vzdělávání (prezenční forma) základní celní kurz, absolvování kurzu nejpozději do 1 roku od nástupu do služebního poměru. V rámci tohoto kurzu je odborem 50 – Vnitřních činností zajišťována výuka předmětu „Etika, integrita a boj proti korupci“ v rozsahu 4 vyučovacích hodin.

Tato práce se zabývá trestnou činností příslušníků bezpečnostních sborů v kompetenci GIBS. Hlavní zdroje pro výzkumnou část tvořily hlavně výroční zprávy inspekce. Proto je nutné poukázat na fakt, že se jedná převážně o vstupní informace dané inspekcí. Jsme schopni vcelku dobře analyzovat a roztrždit informace tak, abychom stanovili profil pachatele – příslušníka bezpečnostního sboru. Avšak pouze v úseku trestního řízení vyšetřování, tedy před nařízením hlavního líčení. Tyto informace výroční zprávy obsahují jen částečně, a to v míře, jaká byla uvedena v diskusi. Bylo by jistě zajímavé v další samostatné práci, provedení komparace úspěšnosti realizovaných a pravomocně odsouzených příslušníků, protože to je další významný ukazatel úspěšné práce Generální inspekce jako policejního orgánu a skutečné problematiky trestné činnosti příslušníků. Je samozřejmé, a to platí pro jakékoli vyšetřování, že ve statistikách se objevují pouze fakta, na které policejní orgán v rámci své činnosti přišel a nijak to nevypovídá o skryté, tzv. latentní kriminalitě, která je jistě horší, jelikož je natolik sofistikovaná, že nebyla dosud odhalena.

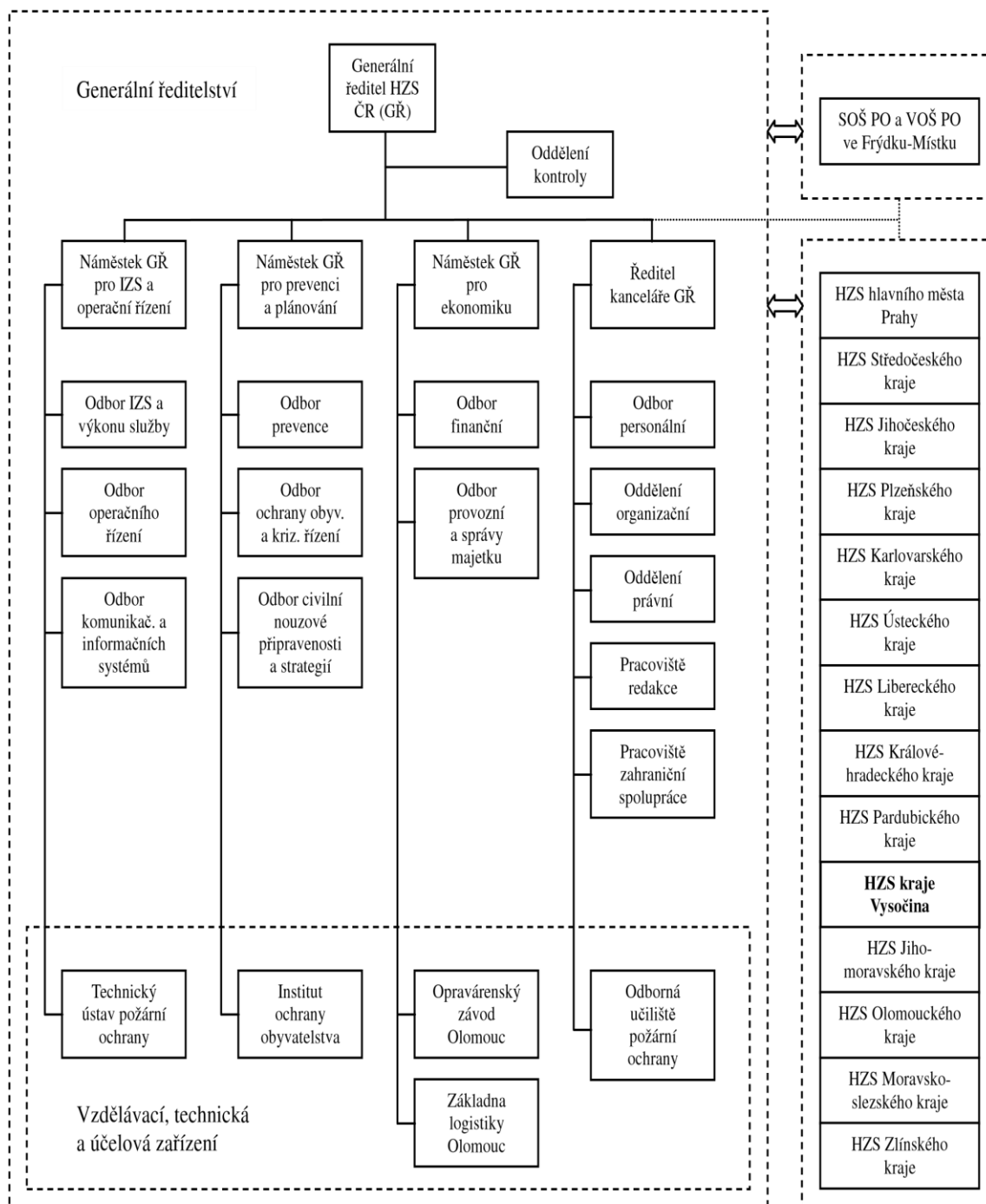
7. ZÁVĚR

Úkolem této diplomové práce bylo na základě vstupních údajů, pocházejících převážně z veřejných částí výročních zpráv Generální inspekce bezpečnostních sborů stanovit vývojové trendy trestné činnosti páchané příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů, spadajících do kompetence GIBS.

Zadání práce bylo beze zbytku splněno a byla potvrzena jedna ze stanovených hypotéz, která předpokládala, že vývoj trestné činnosti příslušníků kopíruje vývoj trestné činnosti civilního sektoru a nepředpokládá rozdíl mezi jednotlivými bezpečnostními sbory. Tento vývoj bude napodobovat krajské dělení území České republiky a páchaní trestné činnosti příslušníků i civilistů v daném místě a čase.

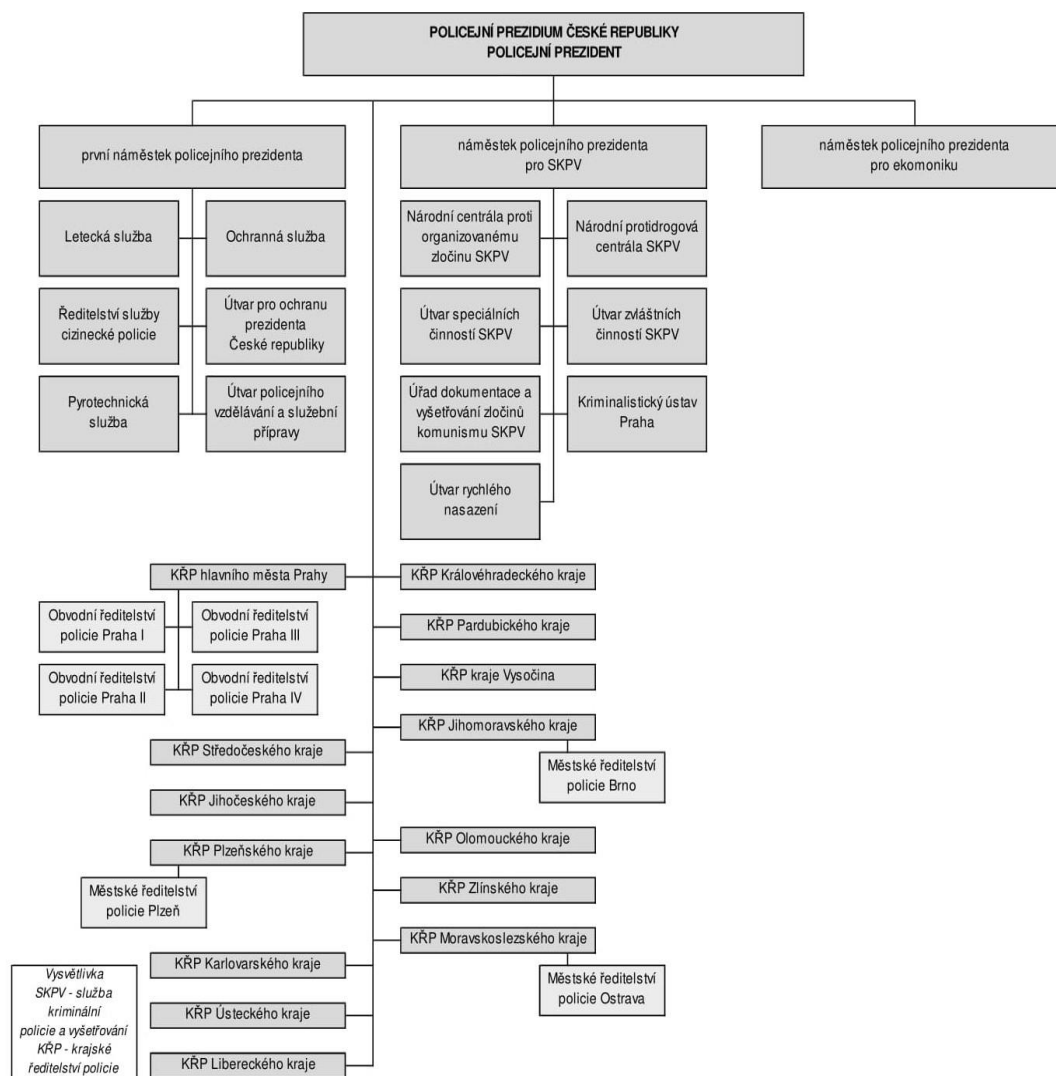
Je škoda, že dosud nebyly zveřejněny výroční zprávy GIBS za rok 2016 a tím by tato práce měla větší zkoumaný časový úsek a o to více vypovídající hodnotu. Dále by bylo zajímavé v návaznosti na tuto diplomovou práci navázat dalším výzkumným úkolem, který by komparoval skutečnosti, vedoucí od důvodu k zahájení úkonů trestního řízení, až cestu vedoucí k pravomocnému rozhodnutí soudu, a tedy zpřesnění skutečně páchané trestné činnosti příslušníky bezpečnostních sborů.

8. PŘÍLOHY

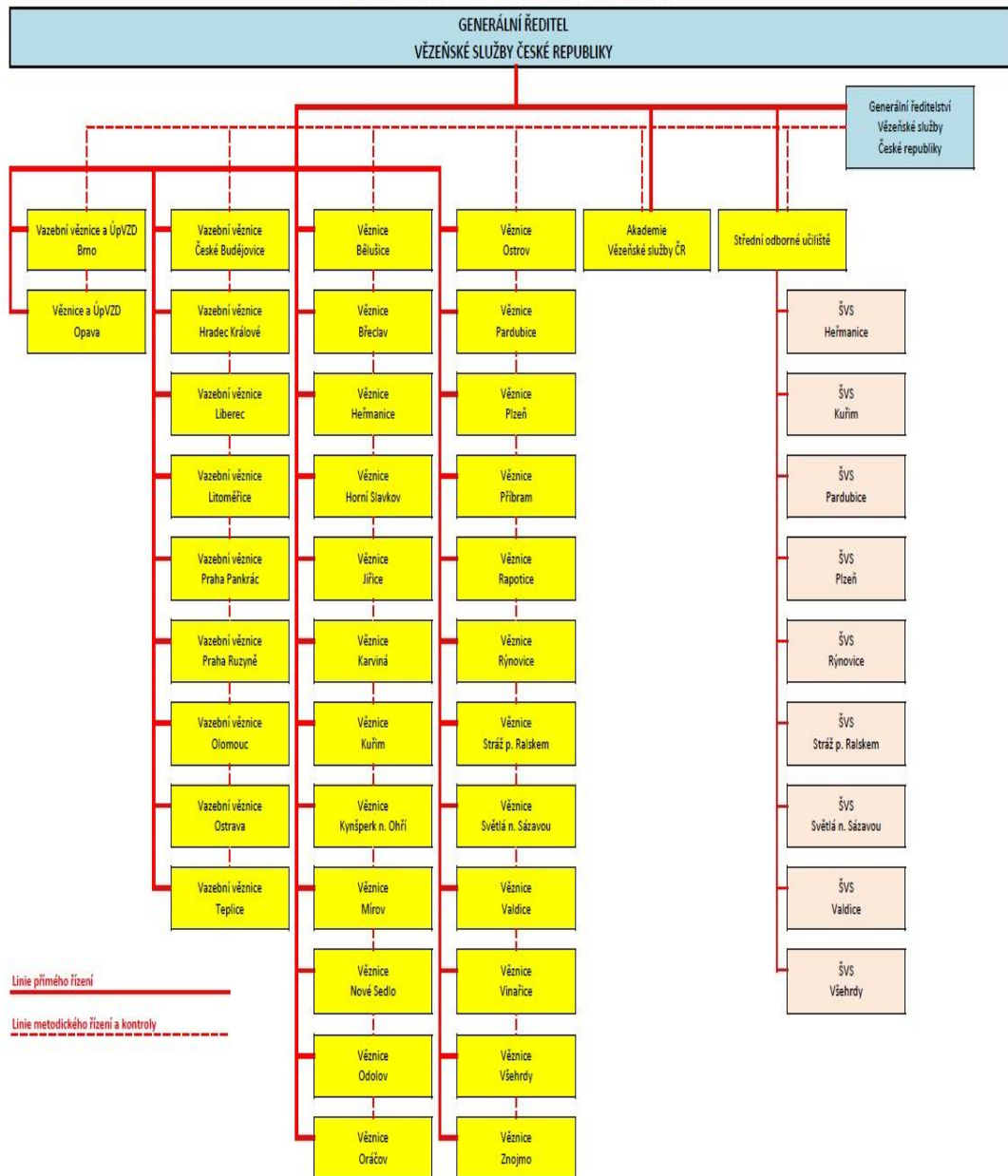
Vysvětlivky: SOŠ = střední odborná škola

Příloha č. 1 Organizační schéma HZS ČR (21)

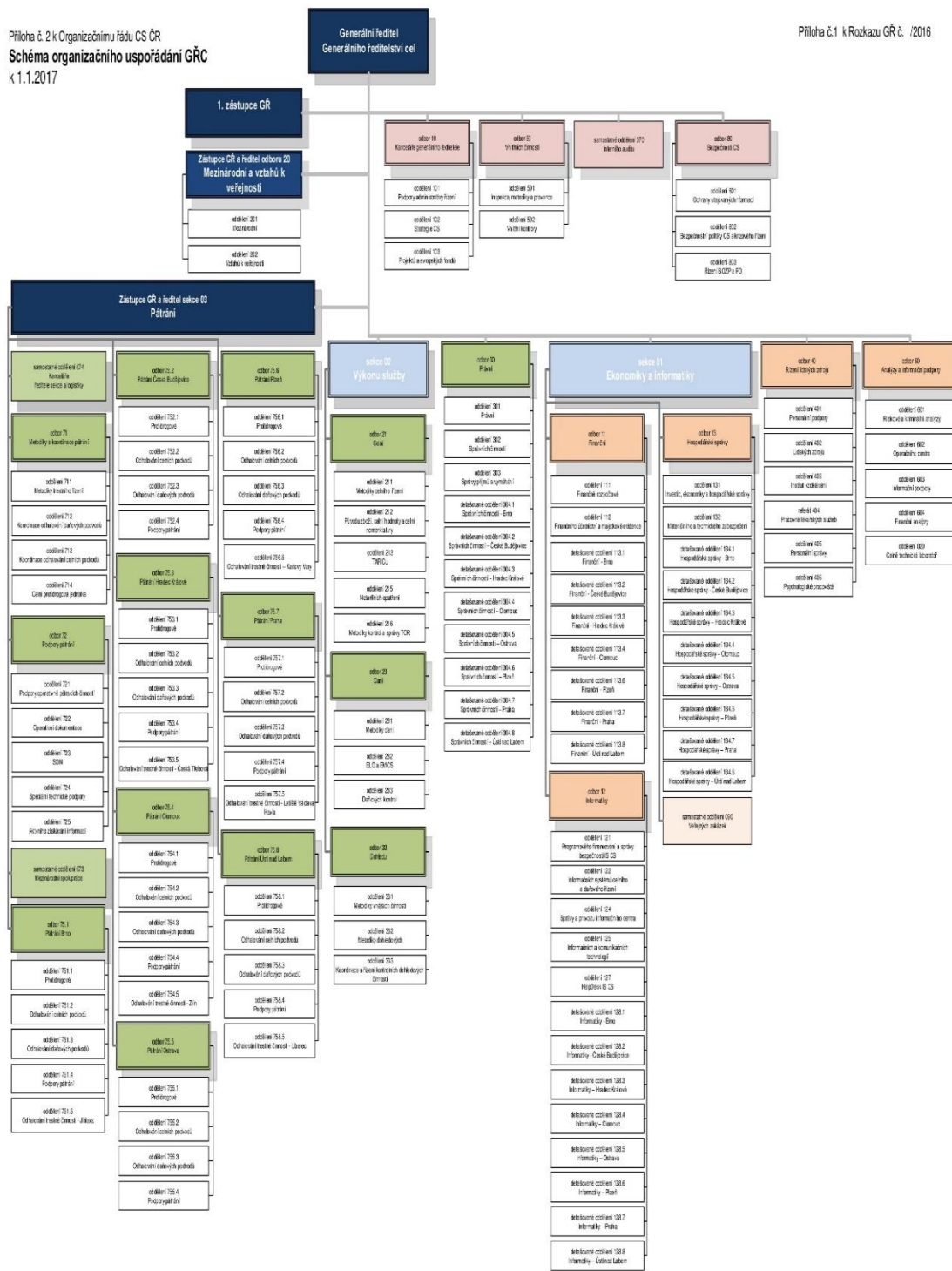

Příloha č. 2 Organizační schéma Policie ČR (22)

Organizační struktura Vězeňské služby České republiky

Příloha č. 3 Organizační schéma Vězeňské služby ČR (23)

Příloha č. 4 Organizační schéma Celní správy ČR (24)

ředitel	
náměstek ředitele pro trestní řízení	náměstek ředitele
hlavní ekonom	bezpečnostní ředitel odbor kanceláře ředitele
oddělení finanční a plánovací	odbor kontroly
oddělení správy majetku	oddělení vnitřní kontroly
Interní auditor	oddělení šetření podnětů
oddělení pro hl. m. Prahu	oddělení organizační
oddělení pro Středočeský kraj	oddělení personální
oddělení pro Ústecký a Liberecký kraj	oddělení operační
oddělení pro Plzeňský a Karlovarský kraj	oddělení informační analytiky
oddělení pro Jihočeský kraj	oddělení metodiky a prevence
oddělení pro Královéhradecký a Pardubický kraj	oddělení informačních a komunikačních technologií
oddělení pro Jihomoravský a Zlínský kraj a Kraj Vysočinu	oddělení speciálních činností a operativní dokumentace
oddělení pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj	oddělení zvláštních činností a technické dokumentace
	oddělení operativně pátracích činností

9. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

PČR – Policie České republiky

VS – Vězeňská služba České republiky

CS – Celní správa České republiky

HZS – Hasičský záchranný sbor

BIS – Bezpečnostní informační služba

UZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace

TČ – trestný čin

TŘ – trestní řád

TZ – trestní zákoník

10. CITOVANÁ LITERATURA

1. *Bezpečnostní strategie ČR 2015*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. 978-80-7441-005-5.
2. Vilém Adamec, David Řehák, Lenka Černá. *Základy organizace a řízení bezpečnosti v České republice*. Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. 978-80-7385-123-1.
3. Mates Pavel, Škoda Jindřich, Vavera František. *Veřejné sbory*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. str. 384. 987-80-7357-572-4.
4. O nás. *www.bis.cz*. [Online] [Citace: 2. 1 2018.] <https://www.bis.cz/o-nas.html>.
5. Kdo jsme? *www.uzsi.cz*. [Online] [Citace: 2. 1 2018.] <http://uzsi.cz/cs/kdo-jsme/>.
6. Vokouš, Jiří PhDr. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic : pomáhat a chránit*. Praha : Policejní prezidium České republiky, 2010. 978-80-254-6098-6.
7. Jindřich, Škoda. *Zákon o Policii s komentářem* . Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 978-80-7380-160-1.
8. Jana, Jurníková. *Správní právo: zvláštní část. 6., dopl. vyd. .* Brno : Masarykova univerzita, 2009. 978-80-210-4847-8.
9. *Reforma Policie ČR služba v nových podmínkách*. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2009.
10. *Generální ředitelství Vězeňské služby ČR*. [Online] [Citace: 3. únor 2018.] <http://vscr.cz/o-nas/zakladni-informace/>.

11. *Celní správa ČR.* [Online] [Citace: 19. září 2017.]
<https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>.
12. *Generální inspekce bezpečnostních sborů.* [Online] [Citace: 2. říjen 2017.]
<http://www.gibs.cz/o-instituci/povinne-zverejnovane-informace>.
13. Generální inspekce bezpečnostních sborů. *Zpráva o činnosti inspekce za rok 2012.* Praha : Generální inspekce bezpečnostních sborů, 2013.
14. Generální inspekce bezpečnostních sborů. *Zpráva o činnosti inspekce za rok 2013.* Praha : Generální inspekce bezpečnostních sborů, 2014.
15. Generální inspekce bezpečnostních sborů. *Zpráva o činnosti inspekce za rok 2014.* Praha : Generální inspekce bezpečnostních sborů, 2015.
16. Generální inspekce bezpečnostních sborů. *Zpráva o činnosti inspekce za rok 2015.* Praha : Generální inspekce bezpečnostních sborů, 2016.
17. Salvet Leo ThDr., JUDr., Th.D. *Kriminalita policistů České republiky.* Praha : Linde Praha, 2001. 978-80-7201-849-9.
18. Salvet, Leo. ThDr., Judr., Th.D. *Korupce v Policii. Policista.* Praha : MV ČR, odbor prevence kriminality, 2008. Sv. příloha malá, 7. ISSN 1211-7943.
19. Generální ředitelství Vězeňské služby ČR. <https://www.vscr.cz>. [Online] [Citace: 18. 2 2018.] <https://www.vscr.cz>.
20. Marešová, Alena PhDr. *Kriminologické aspekty trestné činnosti policistů.* Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 80-86008-97-5.
21. *Hasičský záchranný sbor České republiky.* Praha : MV - generální ředitelství HZS ČR jako přílohu časopisu 112 č. 5/213, 2013.

22. *Policie* ČR. [Online] [Citace: 9. září 2017.]
<http://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-ceske-republiky-600334.aspx>.
23. *Generální ředitelství Vězeňské služby* ČR. [Online] [Citace: 13. září 2017.]
<http://vscr.cz/o-nas/organizacni-struktura/>.
24. *Celní správa* ČR. [Online] [Citace: 19. září 2017.]
<https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>.
25. *www.gibs.cz*. [Online] [Citace: 2. 1 2018.]
http://www.gibs.cz/ostatni/organizacni_struktura_01012015.pdf.
26. *Generální inspekce bezpečnostních sborů*. [Online] [Citace: 25. září 2017.]
<http://www.gibs.cz/o-instituci>.
27. Mates, P., Škoda, J., Vavera, F. *Veřejné sbory*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2011. str. 364 st. ISBN 978-80-7357-572-4.

11. SEZNAM POŽITÝCH PRÁVNÍCH NOREM

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 341/2001 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů

Zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

12. SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 schéma bezpečnostního systému ČR

13. SEZNAM POŽITÝCH GRAFŮ

Graf č. 1 Přehled vyšetřovaných trestných činů příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS

Graf č. 2 Vývoj počtu policistů a trestně stíhaných policistů

Graf č. 3 Trestně stíhaní policisté dle pohlaví

Graf č. 4 Trestně stíhaní policisté dle místa služebního zařazení

Graf č. 5 Přehled pachatelů policistů dle věku při spáchání trestné činnosti

Graf č. 6 Přehled pachatelů policistů dle délky služebního poměru

Graf č. 7 Rozdělení pachatelů policistů trestných činů dle služební hodnosti

Graf č. 8 Vývoj počtu příslušníků a trestně stíhaných příslušníků Vězeňské služby ČR

Graf č. 9 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle pohlaví

Graf č. 10 Trestně stíhaní příslušníci Vězeňské služby ČR dle místa služebního zařazení

Graf č. 11 Přehled pachatelů příslušníků Vězeňské služby ČR dle věku při spáchání trestné činnosti

Graf č. 12 Přehled pachatelů příslušníků Vězeňské služby ČR dle délky služebního poměru

Graf č. 13 Vývoj počtu příslušníků a trestně stíhaných příslušníků Celní správy ČR

Graf č. 14 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle pohlaví

Graf č. 15 Trestně stíhaní příslušníci Celní správy ČR dle místa služebního zařazení

Graf č. 16 Přehled pachatelů příslušníků Celní správy ČR dle věku při spáchání trestné činnosti

Graf č. 17 Přehled pachatelů příslušníků Celní správy ČR dle délky služebního poměru

Graf č. 18 Rozdělení pachatelů příslušníků Celní správy ČR trestných činů dle služební hodnosti

14. SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka č. 1 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků
Policie ČR

Tabulka č. 2 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků
Vězeňské služby ČR

Tabulka č. 3 Přehled vybraných nejčastěji páchaných trestných činů příslušníků
Celní správy ČR